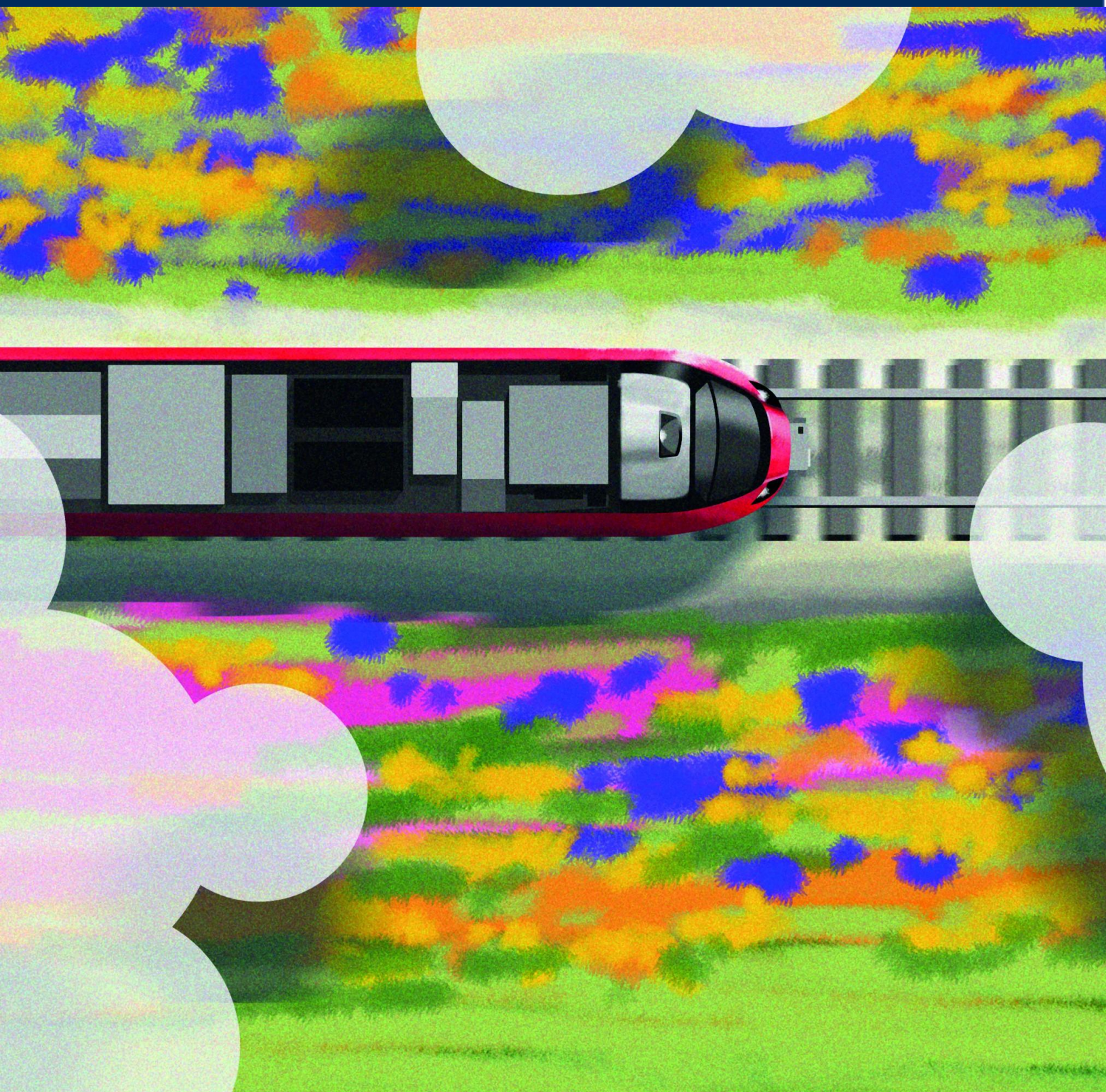

**Sprawozdanie z działalności niefinansowej
NEWAG S.A. za rok 2018**

1 Spis treści

2	Obszar zarządczy	4
2.1	<i>Opis modelu biznesowego, produktów i strategicznych kierunków rozwoju</i>	4
2.1.1	Sektor działalności i otoczenie rynkowe	4
2.1.2	Struktura Grupy	6
2.1.3	Rola spółek w Grupie	7
2.1.4	Członkostwo w organizacjach	7
2.1.5	Otrzymane nagrody	7
2.1.6	Akcjonariat.....	8
2.1.7	Nasze produkty - projektujemy > produkujemy > utrzymujemy	8
2.1.8	Nasi klienci	11
2.1.9	Charakterystyka rynku, na którym działa Spółka.....	13
2.1.10	Charakterystyka łańcucha dostaw	14
2.1.11	Zintegrowany System Zarządzania.....	15
2.1.12	Wartości Spółki	16
2.1.13	Nasi Interesariusze	17
2.1.14	Kierunki rozwoju Spółki.....	18
2.1.15	Kluczowe niefinansowe wskaźniki efektywności	20
2.2	<i>Ład zarządczy</i>	20
2.2.1	Zarządzanie aspektami niefinansowymi (społecznymi, środowiskowymi)	20
2.2.2	Wykaz certyfikowanych systemów zarządzania	20
2.2.3	Opis systemu kontroli wewnętrznej	21
2.2.4	Zarządzanie ryzykiem.....	21
2.3	<i>Zarządzanie etyką</i>	23
3	Obszar środowiskowy	25
3.1	<i>Oddziaływanie bezpośrednie i pośrednie: zużycie materiałów i surowców</i>	26
3.2	<i>Oddziaływanie bezpośrednie i pośrednie: paliwa i energia</i>	27
3.3	<i>Oddziaływanie bezpośrednie i pośrednie: woda</i>	27
3.4	<i>Oddziaływanie bezpośrednie i pośrednie: bioróżnorodność</i>	28
3.5	<i>Oddziaływanie bezpośrednie i pośrednie: emisje do atmosfery</i>	28
3.6	<i>Oddziaływanie bezpośrednie i pośrednie: odpady i ścieki</i>	30
3.7	<i>Zapewnienie zgodności z prawem i opłaty środowiskowe</i>	31
4	Obszar społeczny i pracowniczy (S)	32
4.1	<i>Korzystanie z pomocy publicznej i zlecenia publiczne</i>	32
4.2	<i>Poziom zatrudnienia i poziom wynagrodzeń</i>	32
4.3	<i>Relacje ze stroną pracowniczą i wolność zrzeszania</i>	33
4.4	<i>Bezpieczny pracodawca</i>	34
4.5	<i>Rozwój i edukacja</i>	38
4.6	<i>Zarządzanie różnorodnością</i>	38
4.7	<i>Prawa człowieka</i>	39

4.8	<i>Praca dzieci i praca przymusowa</i>	39
4.9	<i>Społeczności lokalne i zaangażowanie społeczne</i>	39
4.9.1	Programy stypendialne i praktyki uczniowskie - współpraca z jednostkami edukacyjnymi na wszelkich poziomach, tj. szkoły zawodowe, technika i licea, uczelnie wyższe	39
4.9.2	Sponsoring i działalność charytatywna	41

Niniejsze sprawozdanie zostało sporządzone w oparciu o Standard Informacji Niefinansowych (SIN), obejmuje informacje niefinansowe dotyczące NEWAG S.A. za okres od 1.1.2018 do 31.12.2018.

Równocześnie jednak, niniejsze sprawozdanie nie może być traktowane jako opracowanie zgodne z SIN.

2 Obszar zarządczy

2.1 Opis modelu biznesowego, produktów i strategicznych kierunków rozwoju

2.1.1 Sektor działalności i otoczenie rynkowe

Jesteśmy innowacyjną spółką z tradycjami sięgającymi roku 1876. Produkujemy nowoczesne elektryczne zespoły trakcyjne, lokomotywy elektryczne oraz spalinowe zespoły trakcyjne. Dzięki wieloletniemu doświadczeniu oferujemy naszym klientom modernizacje lokomotyw spalinowych oraz wagonów pasażerskich. Dbamy o wysoką jakość oferowanych produktów oraz wykonywanych usług. Na przestrzeni minionych 15 lat przeszliśmy skuteczną transformację od firmy zajmującej się usługami napraw taboru kolejowego do producenta nowoczesnych pojazdów kolejowych. Zaufali nam światowi liderzy branży. W konsorcjum z SIEMENS dostarczyliśmy 35 pojazdów metra dla Metra Warszawskiego. Z kolei z General Electric przeprowadziliśmy kompleksowe modernizacje lokomotyw dla LHS. Produkujemy w Polsce dla polskich i zagranicznych klientów. Nasze zakłady są zlokalizowane w Nowym Sączu i Gliwicach.

Grupa kapitałowa tworzona przez NEWAG S.A. prowadzi działalność w następujących segmentach: produkcja taboru szynowego i systemów sterowania, wynajem i zarządzanie nieruchomościami oraz zarządzanie know-how, marką i znakiem towarowym NEWAG, leasing taboru kolejowego.

Segment I – produkcja taboru szynowego i systemów sterowania oraz usługi naprawy, modernizacji, taboru szynowego (NEWAG S.A., INTECO S.A.). Jest to główny i podstawowy segment operacyjny grupy obejmujący spółkę dominującą, odpowiedzialny za 99,6% przychodów. Klientami Spółki są jednostki finansów publicznych co oznacza, iż zawierane umowy są wynikiem postępowań prowadzonych na podstawie Prawa Zamówień Publicznych. W roku 2018 przychody Spółki uzyskane z zamówień publicznych wyniosły 57% wszystkich przychodów Spółki, tj. 547,2 mln zł.

Segment II – wynajem i zarządzanie nieruchomościami (GLIWICE PROPERTY MANAGEMENT S.A., GALERIA SĄDECKA Sp. z o.o.). Segment ten ma marginalne znaczenie dla wyników finansowych Grupy.

Segment III – zarządzanie know-how, marką i znakiem towarowym NEWAG (NEWAG IP MANAGEMENT SP. z o.o.), organizacja finansowania dla spółek Grupy Kapitałowej, leasing i dzierżawa taboru kolejowego (NEWAG LEASE Spółka z o.o. SKA, NEWAG LEASE Sp. z o.o.). Spółka NEWAG IP Management prowadzi prace badawczo – rozwojowe i projektowanie oferowanych pojazdów Grupy oraz zajmuje się bieżącym wsparciem w zakresie konstrukcyjnym i technologicznym NEWAG S.A.

Z punktu widzenia Grupy, najważniejszym segmentem jest segment I, na który składają się na następujące główne kategorie produktów i usług: produkcja elektrycznych zespołów trakcyjnych, produkcja spalinowych zespołów trakcyjnych, produkcja lokomotyw elektrycznych, modernizacje lokomotyw spalinowych, modernizacja elektrycznych zespołów trakcyjnych oraz modernizacja wagonów osobowych. Ponadto Inteco S.A. sprzedaje systemy sterowania na rzecz NEWAG S.A. oraz inne urządzenia elektrotechniczne klientom spoza Grupy kapitałowej.

Do najważniejszych czynników zewnętrznych związanych ze specyfiką działalności Spółki i Grupy Kapitałowej którą tworzy, zaliczyć można następujące:

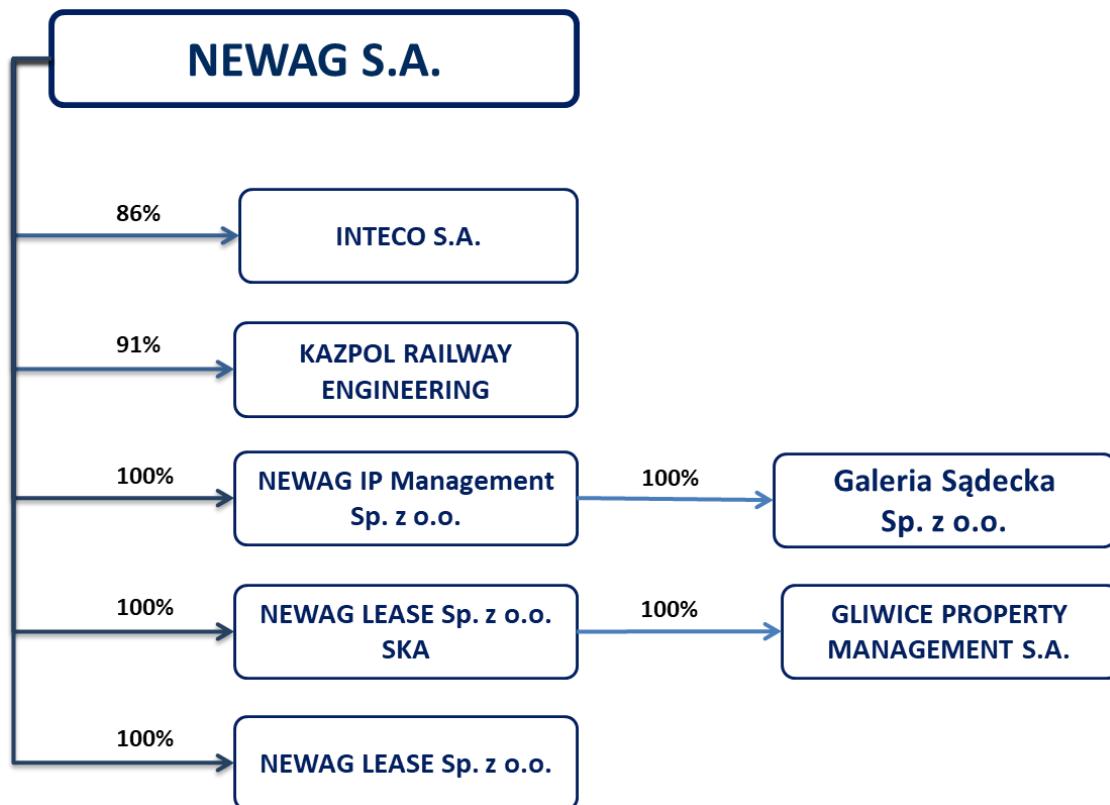
- wysokość nakładów inwestycyjnych na zakup nowego taboru lub modernizację taboru przewidzianą przez operatorów przewozów kolejowych, jednostki samorządu terytorialnego, operatorów miejskich systemów komunikacji tramwajowej – Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko na lata 2014-2020,
- brak długofalowej strategii rozwoju i funkcjonowania kolei w Polsce,
- rosnąca praca przewozowa operatorów pasażerskich i towarowych,
- wysokość nakładów inwestycyjnych prywatnych przewoźników na zakup nowych lub modernizowanych lokomotyw,
- siła konkurentów na rynku oraz ich aktualny portfel zamówień (konkurencja cenowa),
- rozwój przewozów aglomeracyjnych realizowanych przez spółki zależne jednostek samorządu terytorialnego w Polsce,
- ograniczona podaż wykwalifikowanych pracowników,
- regulacje prawne dotyczące dopuszczenia pojazdów w Polsce,
- struktura wiekowa taboru kolejowego w Polsce (elektrycznych zespołów trakcyjnych oraz lokomotyw),

- bariery eksportowe utrudniające wejścia na rynki zagraniczne (dotyczy to przede wszystkim certyfikacji pojazdów),
- nacjonalizacja polskich podmiotów konkurencyjnych

Mocne strony Grupy to:

- profesjonalizm i zaangażowanie pracowników techniczno-inżynierskich oraz kadry zarządzającej na wszystkich szczeblach,
- umiejętność pracy w zespole (w każdym obszarze),
- własne biuro konstrukcyjne,
- stabilna sytuacja finansowa gwarantująca realizację przyjętej strategii,
- rozpoznawalna marka,
- bogate doświadczenie produkcyjne i sięgająca XIX wieku tradycja,
- szeroka oferta produktowa (pojazdy zgodne z TSI) i dywersyfikacja segmentów działalności,
- bardzo dobre zaplecze techniczne i technologiczne,
- certyfikowany system zarządzania Jednostką Dominującą, NEWAG IP Management oraz INTECO S.A. zgodny z międzynarodową normą ISO/TS 22163,
- wysoka jakość produktów i usług,
- trwałe relacje z dostawcami.

2.1.2 Struktura Grupy

2.1.3 Rola spółek w Grupie

Rola Spółek w Grupie NEWAG została wskazana w punkcie 2.1.1 niniejszego raportu.

2.1.4 Członkostwo w organizacjach

NEWAG S.A. jest członkiem:

- Stowarzyszenia Emitentów Giełdowych,
- Forum Kolejowego – Railway Business Forum które jest związkiem pracodawców zrzeszającym podmioty prowadzące na terenie Rzeczypospolitej Polskiej działalność gospodarczą związaną z transportem kolejowym i zatrudniające pracowników.

2.1.5 Otrzymane nagrody

NEWAG S.A. znalazł się w wąskim gronie 25 wybranych firm, które w ciągu ostatniego stulecia w istotnym stopniu przyczyniły się do sukcesu polskiej myśli technologicznej. Prezentacja tych spółek miała miejsce na zainicjowanej przez Prezydenta RP, Pana Andrzeja Dudę Polskiej Wystawie Gospodarczej w pawilonie przy pl. Piłsudskiego w Warszawie. Wystawa, która została otwarta 28 września 2018 r. i trwała miesiąc, podsumowała 100 lat rodzimej gospodarki, skupiła się na krajowych innowacyjnych przedsiębiorstwach, które budują krajobraz gospodarczy dzisiejszej Rzeczypospolitej.

25 października 2018 r. po raz 25. w Instytucie Wzornictwa Przemysłowego zostały wręczone nagrody Dobry Wzór, przyznawane producentom, usługodawcom i projektantom, których produkty wyróżniają się wysoką jakością wzornictwa. Zgłoszony do konkursu Elektryczny Zespół Trakcyjny IMPULS 2 produkcji NEWAG otrzymał nagrodę i zaszczytny tytuł Dobry Wzór w kategorii Transport i komunikacja. Elektryczny Zespół Trakcyjny Impuls 2 wyróżnia się funkcjonalnością oraz zastosowaniem zaawansowanych rozwiązań konstrukcyjnych. Wywodzi się z rodziny pojazdów Impuls pierwszej serii i jest zbudowany na bazie doświadczeń zdobytych przez NEWAG S.A. przy ich produkcji we współpracy z naszymi Klientami.

Spółka otrzymała wyjątkowy certyfikat „Złotego Płatnika”, przyznawany przez Euler Hermes – wiodącego na świecie dostawcę gwarancji ubezpieczeniowych i analiz handlowych. Wąskie grono przedsiębiorstw, do których zalicza się jedynie 6% polskich firm, otrzymało tytuł wyróżniając się najwyższymi standardami płatniczymi w 2017 r. Złoty Płatnik potwierdza solidność biznesową oraz moralność płatniczą na najwyższym poziomie, dobrą kondycję finansową oraz brak aktywnych windykacji z końcem 2017 roku. Otrzymanie certyfikatu „Złoty Płatnik” zwiększa wiarygodność płatniczą firmy oraz wspiera współpracę z zagranicznymi kontrahentami.

W grudniu 2018 r. NEWAG S.A. otrzymała tytuł Perły Polskiej Gospodarki (w kategorii Perły Duże), przyznawany przez Redakcję Magazynu Polish Market oraz Zakład Wspomagania i Analizy Decyzji Szkoły Głównej Handlowej w Warszawie. Certyfikat ten przyznawany jest za konsekwentną realizację polityki i strategii przedsiębiorstwa oraz pozycję lidera wśród najbardziej dynamicznych i najbardziej efektywnych przedsiębiorstw w Polsce.

2.1.6 Akcjonariat

Akcjonariusz	Liczba Akcji /Liczba głosów stan na dzień publikacji	% głosów na WZ stan na dzień publikacji
Jakubas Investment Sp. z o.o oraz pozostali sygnatariusze porozumienia z dnia 03.07.2015*	19.910.468	44,25
NATIONALE NEDERLANDEN OFE (dawniej ING OFE)	3 974 327	8,83
PZU OFE**	3 274 363	7,28
AVIVA OFE**	2 250 000	5,00
Metlife OFE**	2 259 958	5,02
Pozostali**	13 330 885	29,62
Razem	45.000.001	100,00

* Porozumienie o którym mowa w art. 87 ust. 1 pkt 5) Ustawy o ofercie (zawiadomienie przekazane w raporcie bieżącym nr 45/2015 21/2016 oraz 28/2018) łączące Pana Zbigniewa Jakubasa, wraz z podmiotem zależnym Jakubas Investment sp. z o.o. z siedzibą w Warszawie, Pana Zbigniewa Konieczka wraz z podmiotem zależnym Sestesso sp. z o.o. z siedzibą w Nowym Sączu oraz Pana Bogdana Borka wraz z podmiotem zależnym Immovent spółka z o.o. z siedzibą w Nowym Sączu .

** Zgodnie z zawiadomieniami przesłanymi przez akcjonariuszy w trybie art. 69 Ustawy o ofercie publicznej.

2.1.7 Nasze produkty - projektujemy > produkujemy > utrzymujemy

Oferujemy naszym klientom najwyższej jakości nowoczesne szynowe pojazdy pasażerskie, lokomotywy liniowe i manewrowe z usługami ich utrzymania i serwisu gwarancyjnego, systematycznie poszerzając gamę oferowanych wyrobów i usług. Opieramy nasz rozwój na jakości i bezpieczeństwie konstruowanych i produkowanych pojazdów oraz na dążeniu do pełnej satysfakcji naszych Klientów.

Lokomotywy

Spółka zajmuje się produkcją i naprawami lokomotyw elektrycznych oraz kompleksową modernizacją lokomotyw spalinowych. Spółka produkuje lokomotywy elektryczne Griffin oraz Dragon. W roku 2018 osiągnęliśmy 89% udział na rynku polskim w zrealizowanych dostawach nowych lokomotyw elektrycznych oraz 93% udział na rynku polskim w zrealizowanych dostawach zmodernizowanych lokomotyw spalinowych.

Spalinowe zespoły trakcyjne

Spółka zajmuje się produkcją spalinowych zespołów trakcyjnych oraz przeglądami okresowymi eksploatowanych zespołów. Spalinowe zespoły trakcyjne przeznaczone są do obsługi potoków pasażerskich o średnim natężeniu w ruchu podmiejskim i regionalnym na niezelektryfikowanych liniach kolejowych. W roku 2018 zrealizowaliśmy dostawę 2 pojazdów dwuczłonowych dla Województwa Podkarpackiego oraz podpisaliśmy kontrakt z Województwem Lubuskim na dostawę dwóch pojazdów trzyczłonowych.

Elektryczne zespoły trakcyjne

Spółka zajmuje się produkcją nowych oraz przeglądami okresowymi i awaryjnymi tego typu pojazdów. Elektryczne zespoły trakcyjne to samojezdne, wielocłonowe pasażerskie pojazdy trakcyjne, zasilane energią elektryczną pobieraną z sieci trakcyjnej, składające się z dwóch członów sterowniczych na obu końcach oraz członów pośrednich. Spółka produkuje elektryczne zespoły trakcyjne pod handlową marką „Impuls” oraz „Impuls 2”. W roku 2018 utrzymaliśmy pozycję lidera tego segmentu rynku - nasz udział w dostawach zrealizowanych na rynku polskim wyniósł 60%. Dostarczone zostały także pierwsze pojazdy w wersji Impuls 2 dla Łódzkiej Kolei Aglomeracyjnej.

Wagony osobowe

Spółka może świadczyć wszystkie możliwe usługi związane z utrzymaniem wagonów – począwszy od przeglądów rocznych, poprzez naprawy awaryjne i rewizyjne, aż po naprawy główne z gruntowną modernizacją włącznie, jednak w 2018 roku nie prowadziliśmy działalności w tym segmencie.

Poniższa tabela przedstawia ilość wyprodukowanych / zmodernizowanych pojazdów w poszczególnych segmentach.

POJAZDY	2018 r.	2017 r.	2018/2017
	(w szt.)	(w szt.)	(%)
Lokomotywy	70	42	67%
Modernizacje lokomotyw spalinowych	38	12	216%
Naprawy główne lokomotyw spalinowych	0	0	-
Modernizacje, naprawy główne lokomotyw elektrycznych	0	0	-
Produkcja lokomotyw elektrycznych	8	6	33%
Naprawy rewizyjne, rewizyjne z modernizacją lokomotyw elektrycznych	23	16	43%
Naprawy rewizyjne lokomotyw spalinowych	1	8	-88%
Elektryczne zespoły trakcyjne	27	38	-29%
Produkcja elektrycznych zespołów trakcyjnych	27	34	-21%
Modernizacja elektrycznych zespołów trakcyjnych	0	0	-
Naprawy rewizyjne elektrycznych zespołów trakcyjnych	0	4	-100%
Spalinowe zespoły trakcyjne	2	0	100%
Produkcja spalinowych zespołów trakcyjnych	2	0	100%
Wagony osobowe	0	16	-100%
Modernizacje, naprawy główne, naprawy rewizyjne	0	16	-100%

Projektowanie

Projektowaniem pojazdów zajmuje się spółka zależna NEWAG IP Management (zwana w dalszej części NEWAG IP).

Projektowanie pojazdów w Dziale Badań i Rozwoju NEWAG IP realizowane jest zgodnie z zapisami procesów konstrukcyjnych (8.3 Design & Development), które określają zasady planowania, realizacji oraz kontroli prac projektowych związanych z projektowaniem wyrobu oraz nowych technologii, które pozwolą spełnić wszelkie stawiane wymagania odnoszące się do: specyficznych oczekiwań klienta, bezpieczeństwa, jakości i komfortu podróżowania. Procesy te bezpośrednio oddziałują również na procesy obowiązujące w Dziale Procesów Technologicznych, Dziale Marketingu, Dziale Zakupów, Dziale Jakości, Dziale Serwisu jak i samych wydziałach produkcyjnych. Procesy konstrukcyjne mają zastosowanie do prac projektowych realizowanych zarówno w NEWAG IP jak i u ewentualnych podwykonawców. Procesy te określają typową ścieżkę powstawania dokumentacji projektowej wraz z harmonogramowaniem, rozliczaniem i przekazywaniem prac, jak również określają sposób postępowania w sytuacjach nietypowych. Opis postępowania jest zgodny z wymaganiami normy PN-EN ISO 9001:2015, ISO 14001 oraz standardem ISO/TS 22163.

Zaprojektowany oraz wykonany produkt jest następnie poddawany procesowi certyfikacji i homologacji. W zależności od tego, czy produkt przeznaczony jest na rynek polski, czy też zagraniczny stosowane są odpowiednie procedury. Określają one wymagania na wszystkich etapach procesu homologacji, zmierzającego do otrzymania zezwolenia na dopuszczenie do eksploatacji pojazdu kolejowego.

Interoperacyjność naszych produktów.

Nasze pojazdy/produkty są projektowane zgodnie z najnowszymi Technicznymi Specyfikacjami Interoperacyjności (TSI). TSI to zbiór szczegółowych wymagań technicznych i funkcjonalnych oraz procedur stwierdzania zgodności, dotyczących interoperacyjności pojazdów, które ogłaszane są przez Komisję Europejską. Oznacza to, że interoperacyjny tabor może poruszać się po interoperacyjnej infrastrukturze kolejowej i przemieszczać pomiędzy sieciami kolejowymi poszczególnych państw, bez konieczności zatrzymywania się na granicach, bez konieczności wymiany lokomotyw na granicach, bez konieczności zmiany maszynistów na granicach.

Audyty w nadzorze przeprowadzone są co najmniej raz na 2 lata, z tym że w pierwszym roku wytwarzania danego produktu przeprowadzane są co najmniej dwa audyty. W okresie ważności certyfikatów producent sprawuje również nadzór nad właściwym wykorzystaniem certyfikatów. Jest także zobowiązany do przechowywania wszelkich dokumentów oraz zapisów dotyczących reklamacji, działań korygujących i zapobiegawczych, odnoszących się do produktu objętego certyfikatem, oraz udostępniania tych dokumentów i zapisów na wnioski NoBo.

Zakup komponentów oraz części wykorzystywanych do produkcji poszczególnych produktów podlega procedurze SP-7.9-1: „Kontrola FAI”. Celem tej procedury jest ustalenie zasad przeprowadzania kontroli pierwszej sztuki wyrobu [FAI], będącego pierwszym, wyprodukowanym wyrobem z zakładanej serii. Kontrola ma na celu minimalizację ryzyka i potwierdzenie, czy pierwszy wyrób jest w pełni zgodny z wymaganiami dotyczącymi jego funkcjonalności oraz bezpieczeństwa. Kontrola pierwszej sztuki ma za zadanie walidację procesów produkcyjnych, dokumentacji konstrukcyjnej oraz technologicznej wyrobu. Zasady te są zgodne z normą ISO 9001:

2009 oraz standardem ISO/TS 22163 pkt 7.9 „Kontrola Pierwszej Sztuki”. Procedura obejmuje wszystkie moduły i komponenty pojazdu wyprodukowane jako nowe lub modernizowane. Procedura obowiązuje wszystkich pracowników komórek organizacyjnych Spółki związanych z procesem produkcji.

Potwierdzeniem ukierunkowania strategii NEWAG S.A. na rozwój, nowoczesność, jakość i bezpieczeństwo produktów jest fakt dopuszczenia do eksploatacji elektrycznych pojazdów trakcyjnych IMPULS 2 typu 36WE_d, i lokomotyw elektrycznych typu E6ACTa „DRAGON 2” w pełni zgodnych najnowszymi wymaganiami TSI. W 2018 r. uzyskaliśmy w sumie 82 zezwolenia.

Bezpieczeństwo i jakość naszych produktów.

Spółka spełnia wymagania Rozporządzenia Wykonawczego Komisji (UE) nr 402/2013 z dnia 30 kwietnia 2013 r. w sprawie wspólnej metody oceny bezpieczeństwa w zakresie wyceny i oceny ryzyka. Rozporządzenie to stosuje się przy wprowadzaniu wszelkich zmian systemu kolejowego w państwie członkowskim UE. Zmiany te mogą mieć charakter techniczny, eksploatacyjny lub organizacyjny.

W trakcie projektowania oraz certyfikacji produktów priorytetami są bezpieczeństwo i niezawodność produktów, dlatego w realizowanych projektach wykonywane są nalizy RAMS (RAMS – skrót z ang.: Reliability - niezawodność, Availability - dostępność, Maintainability - utrzymanie, Safety - bezpieczeństwo). Analizy te wykonywane są zgodnie z procesem „8.8 RAMS i określenie kosztów cyklu życia wyrobów (RAMS i LCC)”. Celem jest ustalenie zasad przeprowadzenia analizy RAMS w celu wyboru najlepszej koncepcji w fazie projektowania wyrobu oraz zapewnienie dotrzymania w fazie eksploatacji wskaźników wynikających z analizy RAMS.

Analizy ryzyka prowadzone w procesie projektowania oraz certyfikacji produktów przeprowadzane są zgodnie z Rozporządzeniem Wykonawczym Komisji (UE) nr 402/2013 z dnia 30 kwietnia 2013 r. określającym wspólną metodę oceny bezpieczeństwa w zakresie wyceny i oceny ryzyka. Rozporządzenie to stosuje się przy wprowadzaniu wszelkich zmian systemu kolejowego w każdym państwie członkowskim UE. Zmiany mogą mieć charakter techniczny, eksploatacyjny lub organizacyjny.

2.1.8 Nasi klienci

Nasze kilkudziesięcioletnie doświadczenie pozwoliło nam poznać i zrozumieć obecne i przyszłe potrzeby klientów, a także zdobyć głęboką wiedzę, rozwinąć unikalne kompetencje naszych pracowników oraz stale zwiększać znaczący potencjał techniczny Spółki. Wykorzystujemy szanse rynkowe dostarczając klientom nowe i zmodernizowane pojazdy szynowe, wraz z usługami ich utrzymania oraz pełnym serwisem gwarancyjnym. Strategia zbudowana na najwyższej jakości wyrobów i usług oraz na satysfakcji dotychczasowych Klientów jest naturalną i świadomie obraną drogą do stopniowego zwiększania udziału Spółki w rynku krajowym. Strategia ta powinna nam pozwolić, w średniej perspektywie czasowej, poszerzać grono zadowolonych klientów nie tylko na rynku krajowym, ale również na rynkach zagranicznych.

Najważniejszymi odbiorcami produktów i usług świadczonych przez Spółkę są firmy wymienione w poniższej tabeli:

Podmiot	Usługa/Wyrób
Koleje Dolnośląskie S.A.	Elektryczne zespoły trakcyjne
„Koleje Mazowieckie – KM” Sp. z o.o.	Elektryczne zespoły trakcyjne
„PKP Intercity” Spółka Akcyjna	Wagony osobowe, elektryczne zespoły trakcyjne, lokomotywy elektryczne i spalinowe
Polregio Sp. z o.o.	Elektryczne i spalinowe zespoły trakcyjne
Urzędy Marszałkowskie	Elektryczne i spalinowe zespoły trakcyjne
Szybka Kolej Miejska Sp. z o.o.	Elektryczne zespoły trakcyjne
Łódzka Kolej Aglomeracyjna sp. z o. o.	Elektryczne zespoły trakcyjne
PKP CARGO S.A.	Lokomotywy spalinowe i elektryczne
PKP Linia Hutnicza Szerokotorowa Sp. z o.o.	Lokomotywy spalinowe
Pol-Miedź Trans Sp. z o.o.	Lokomotywy spalinowe
ORLEN Koltrans sp. z o. o.	Lokomotywy spalinowe i elektryczne
LOTOS Kolej Sp. z o.o.	Lokomotywy spalinowe i elektryczne
Kolprem Sp z o.o.	Lokomotywy spalinowe
Lubelski Węgiel „Bogdanka”	Lokomotywy spalinowe
Ferrovial Circumetnea	Spalinowe zespoły trakcyjne
SIMETRO Sofia	Pojazdy metra produkowane w konsorcjum z SIEMENS

W roku 2018 przychody ze sprzedaży produktów i usług Spółki osiągnęły 963 mln PLN (z czego 90% w Polsce).

KLIENT	% udział w sprzedaży
Grupa kapitałowa PKP	31,42
Województwo Zachodniopomorskie	19,31
Simetro Sofia	10,90
Województwo Pomorskie	8,33
Pozostali klienci	24,31
Razem	100,00

2.1.9 Charakterystyka rynku, na którym działa Spółka

Głównymi konkurentami Spółki aktywnie działającymi na rynku polskim w segmencie produktowym elektrycznych zespołów trakcyjnych są: spółka Pojazdy Szynowe PESA (wraz podmiotem zależnym ZNTK Mińsk Mazowiecki S.A.) oraz Stadler Polska. Ze względu na specyfikę polskiego rynku i wielkość realizowanych zamówień, producenci zagraniczni (tacy jak Siemens, Alstom, Bombardier i CAF) bardzo rzadko biorąc udział w postępowaniach przetargowych. Istotnym wydarzeniem w 2018 roku było przejęcie 100% udziałów w grupie PESA przez Polski Fundusz Rozwoju, co uratowało tę spółkę przed upadłością i zapewniło środki na dalszą realizację produkcji i udział w kolejnych postępowaniach przetargowych.

Na rynku wykonawców napraw wagonów osobowych działa Wagon Opole, wykorzystując zasoby upadłego Taboru Szynowego Opole Sp. z o.o.. W zakresie modernizacji wagonów osobowych Spółka konkuruje z PESA oraz H. Cegielski – Fabryka Pojazdów Szynowych.

Na rynku nowych lokomotyw elektrycznych, dużą konkurencją są podmioty oferujące krótko lub średnioterminową dzierżawę lub leasing lokomotyw. Podmioty te najczęściej oferują lokomotywy produkcji największych europejskich producentów. W Polsce nowe lokomotywy elektryczne ma w swojej ofercie również PESA, jednak dzięki wprowadzeniu na rynek pierwszej w pełni zgodnej z TSI elektrycznej lokomotywy sześciosiowej to NEWAG utrzymuje pozycję lidera w tym segmencie.

Od lat utrzymujemy także pozycję lidera na rynku modernizacji lokomotyw spalinowych, wyraźnie dystansując w tym segmencie konkurencję. Oferujemy klientom kompleksowe modernizacje lokomotyw SM42 do typu 6Dg, SM48 do typów 15/16D oraz ST44 do typu 311Da.

2.1.10 Charakterystyka łańcucha dostaw

W 2018 roku dwudziestu największych dostawców pod względem obrotów stanowiło nieco powyżej 63% wydatków na zakup materiałów. Są to dostawcy kluczowych komponentów służących głównie do produkcji taboru takich jak: silniki elektryczne i spalinowe, układy sterowania napędem, układy hamulcowe, systemy klimatyzacji, systemy multimedialne, wyposażenie wnętrza pojazdów. Dostawcy kluczowych komponentów mają zlokalizowane swoje zakłady produkcyjne na terenie Unii Europejskiej. 51¹% dostawców Spółki to firmy polskie (z większościowym udziałem kapitału polskiego), a 61% kupowanych materiałów pochodzi z fabryk na terenie Polski. Żaden z kluczowych dostawców nie jest monopolistą. Obroty handlowe z żadnym z dostawców nie przekroczyły 10% wartości przychodów ze sprzedaży.

Audyty dostawców prowadzone przez Dział Jakości zawierają rozdział 7, który dotyczy aspektów środowiskowych:

- Ogólne Warunki Dostawy (OWD) zamówień składanych przez Spółkę zawierają zobowiązanie dostawców do przeanalizowania oddziaływania wyrobu na środowisko, a także zobowiązanie dostawców do przeanalizowania optymalnej sprawności energetycznej dostarczanych urządzeń. OWD są załącznikiem do 100% zamówień generowanych przez system IFS, choć nie są częścią umów handlowych, nadrzędnych względem OWD,
- preferujemy elektroniczny obieg faktur,
- kładziemy także duży nacisk na gospodarkę opakowaniami zwrotnymi.

W procesie kwalifikacji i oceny dostawców uwzględniamy aspekty: Energetyczny, Środowiskowy i Zarządczy. Promowani są dostawcy posiadający certyfikaty ISO 9001, 14001 i 50001 (Formularze F/11-SI/7.4-2 i F04-SI01_8.4).

Dostawcy materiałów i usług zostali zakwalifikowani do trzech grup, które można scharakteryzować następująco:

Dostawcy materiałów strategicznych – zawierane są umowy, czas realizacji dostawy jest zazwyczaj długi, a wartość zamówień wysoka, wyroby przeważnie produkowane tylko dla NEWAG. Dostawcy ci zlokalizowani są głównie w Polsce lub w Europie, choć sporadycznie zdarzają się dostawy np. z Chin (Ultimate), gdzie łamanie praw człowieka jest potencjalnie możliwe. W aspekcie społecznym utrzymujemy z tymi dostawcami długoterminowe i strategiczne relacje.

Dostawcy materiałów logistycznych – składane są zamówienia, przedmiotem zamówień są produkty katalogowe o krótkim lub średnim czasie dostawy (LT), a dostawcami są głównie polskie firmy lub polskie przedstawicielstwa firm zagranicznych. Kraj producenta nie jest kontrolowany jednak wyroby muszą spełniać ściśle określone normy branżowe i unijne.

Podwykonawcy (outsourcing) – zawierane są umowy lub składane są zamówienia, które dotyczą głównie podzespołów lub usług wykonywanych poza firmą z powodów kosztowych lub wydajnościowych. Dostawcy to głównie firmy lokalne.

Dostawcy usług dzielą się na:

- związanych z produktem np. świadczących usługi projektowe, badania i testy, tłumaczenia, usługi napraw i przeglądów, usługi transportowe

---

¹ Wskaźnik dotyczy dostawców dostarczających 84% zakupów

- pozaprodukcyjnych, realizujących usługi związane z bieżącą działalnością Spółki (na przykład: ochrona, sprząatanie, pranie ubrań roboczych itp.).

Nie kontrolujemy aspektu przestrzegania praw człowieka u naszych dostawców. Zwłaszcza w obszarze usług ochroniarskich i sprząatania prawdopodobne jest zatrudnianie pracowników na zasadach innych niż umowa o pracę.

2.1.11 Zintegrowany System Zarządzania.

Wdrożyliśmy, skutecznie utrzymujemy i ciągle doskonalimy Zintegrowany System Zarządzania, w ramach którego funkcjonuje również System Zarządzania Środowiskowego zgodny z wymaganiami normy ISO 14001 oraz System Zarządzania Energią zgodny z wymaganiami normy ISO 50001. Wdrożenie i utrzymanie obu tych systemów ma na celu zwiększenie efektywności środowiskowej i energetycznej Spółki oraz zapewnienie właściwego nadzoru nad wpływem firmy i jej działań na środowisko naturalne, oraz zużycie nieodnawialnych zasobów naturalnych.

W 2018 roku przeszliśmy audyty sprawdzające, potwierdzające spełnienie przez wdrożone w Spółce systemy zarządzania wymagań norm ISO 14001 i 50001. Certyfikaty zostały utrzymane na podstawie pozytywnego wyniku badania audytowego przeprowadzonego przez zewnętrzną, akredytowaną jednostkę certyfikującą Bureau Veritas. W 2018 roku, dla poprawy efektywności utrzymywanego Zintegrowanego Systemu Zarządzania, audyt systemu zarządzania środowiskowego oraz systemu zarządzania energią zostały przeprowadzone w sposób zintegrowany.

Nadrzędnym celem działalności naszej Spółki jest projektowanie, produkcja, naprawa i modernizacja taboru szynowego spełniającego stale rosnące wymagania rynku. Działania operacyjne realizowane są w ramach utrzymywanego przez NEWAG systemu zarządzania zgodnego ze Standardem ISO/TS 22163 (dawniej ISO/TS 22163), PN-EN ISO 9001:2015, PN-EN ISO 14001:2015 oraz PN-EN ISO 50001:2012.

Zaufanie klientów oraz rynkowy wizerunek Spółki budowane są poprzez zapewnienie konkurencyjności, niezawodności i bezpieczeństwa naszych pojazdów w ciągu całego okresu ich eksploatacji.

Cel ten realizujemy przez:

- Identyfikację oraz określenie wymogów, potrzeb i oczekiwań klientów, które muszą zostać spełnione, a także oczekiwań wewnętrznych i zewnętrznych stron zainteresowanych,
- Określenie i spełnienie zobowiązań dotyczących zgodności produktów oraz systematyczne dokonywanie oceny zgodności z tymi zobowiązaniami,
- Spełnianie wszystkich przepisów prawnych w zakresie ochrony środowiska i zarządzania energią wymaganych przez jednostki administracji państwowej.
- Spełnianie określonych przez Klientów wymagań prawnych i normatywnych w zakresie jakości wyrobów oraz ich wpływu na środowisko w ciągu całego cyklu życia produktu,,
- Zapobieganie powstawaniu negatywnego wpływu działalności firmy na środowisko,
- Współpracę i pozyskiwanie dostawców materiałów o wymaganej jakości, którzy mają stabilną pozycję rynkową,
- Promowanie zakupu energooszczędnych produktów i usług oraz projektów na rzecz poprawy wyniku energetycznego,
- Stałą kontrolę jakości wytwarzanych wyrobów,

- Monitorowanie i optymalizację przebiegu procesów i obniżanie kosztów produkcji, w tym monitorowanie poziomu zużycia surowców i mediów energetycznych,
- Zapewnienie dostępności informacji i wszelkich zasobów niezbędnych dla osiągnięcia celów i realizacji zadań,
- Doskonalenie rozwiązań technicznych poprzez modernizację parku maszynowego oraz wprowadzanie nowych technologii, materiałów i surowców, które są bezpieczne w użyciu, przyjazne dla środowiska i redukują zużycie energii,
- Organizowanie stanowisk pracy, które wpływają na zwiększenie efektywności produkcji,
- Minimalizowanie zagrożeń środowiska pracy poprzez stosowanie najnowszych technik i narzędzi na stanowiskach roboczych,
- Zapewnienie ochrony środowiska naturalnego poprzez segregację oraz ograniczanie poziomu wytwarzanych odpadów i emisji zanieczyszczeń do środowiska, szczególnie istotnych w Kotlinie Sądeckiej,
- Dokonywanie systematycznej identyfikacji zagrożeń i ryzyka zawodowego oraz szkód rzeczowych,
- Zapobieganie problemom mogącym wystąpić w Przedsiębiorstwie dzięki identyfikacji występujących ryzyk.

Powyższe cele Kierownictwo Spółki realizuje, zobowiązując się jednocześnie do ciągłego doskonalenia skuteczności Zintegrowanego Systemu Zarządzania oraz uwzględniając kontekst całej organizacji. Ciągłe doskonalenie realizowanych procesów, procedur i instrukcji przyczynia się do redukcji zanieczyszczeń emitowanych do otoczenia, oraz poprawy wyniku energetycznego Spółki.

Polityka ZSZ jest elementem strategii funkcjonowania firmy. Wszyscy pracownicy są świadomi postawionych celów oraz tego, że każda czynność ma wpływ na satysfakcję klientów oraz oddziałuje na środowisko i zużycie energii.

2.1.12 Wartości Spółki

Ludzie to nasz najcenniejszy zasób. Dajemy pracownikom możliwości i wspieramy ich w rozwoju. Budujemy przyszłość na fundamentach zaangażowania i kompetencji pracowników.

Elastyczność. Bezustannie szukamy lepszych rozwiązań. Promujemy zaangażowanie i inicjatywę, dzięki czemu wyzwalamy w pracownikach dążenie do innowacji. Zmieniamy i doskonalimy naszą organizację, aby móc wyprzedzać oczekiwania klientów.

Klienci. Z entuzjazmem i starannością realizujemy potrzeby klienta, którego zadowolenie i satysfakcja ze współpracy z nami oraz dostarczanych przez nas usług i produktów jest naszym nadrzędnym celem.

Sumienność. Podchodzimy do pracy z pełnym zaangażowaniem i należytą dokładnością, troszcząc się o najwyższą jakość i pewność terminów. Nasza praca wpływa na efekty pracy innych, wobec czego w duchu współpracy koncentrujemy się na rzetelnym wykonywaniu swoich zadań.

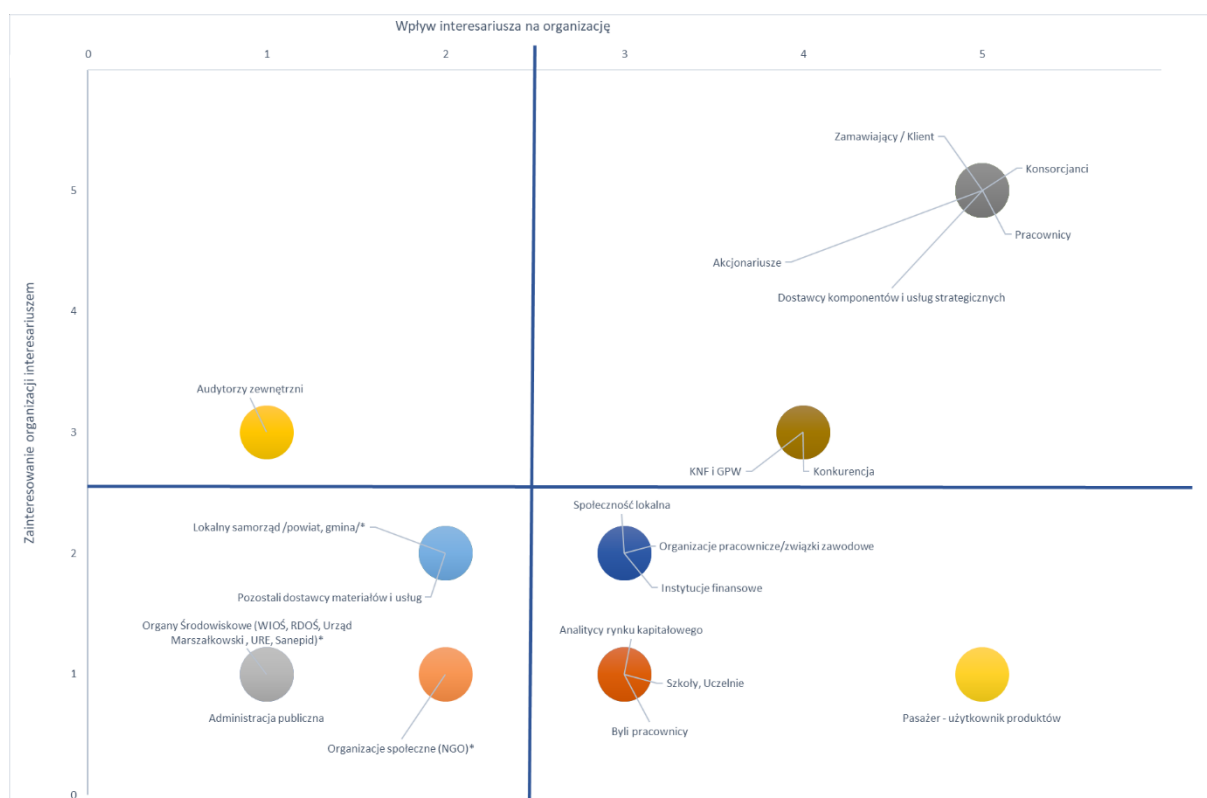
2.1.13 Nasi Interesariusze

Budujemy kontakty z interesariuszami w sposób odpowiedzialny. W trosce o jakość relacji częstotliwość interakcji i kanały komunikacji są dostosowane do aktualnych oczekiwań interesariuszy.

W ramach prac nad przeglądem i aktualizacją Zintegrowanego Systemu Zarządzania w IV kwartale 2017 r. przeprowadzona została w Spółce analiza interesariuszy, która w 2018 roku została poddana przeglądowi pod kątem jej aktualności i adekwatności. W procesie tym, zgodnie z przyjętymi w spółce standardami, wzięli udział dyrektorzy i kierownicy z wszystkich kluczowych obszarów firmy. W efekcie pogłębionych wywiadów zaktualizowana została mapa interesariuszy zamieszczona poniżej.

Za kluczowych interesariuszy Spółki zostali uznani:

- Klienci
- Konsorcjanci
- Pracownicy
- Akcjonariusze
- Dostawcy komponentów i usług strategicznych.

2.1.14 Kierunki rozwoju Spółki

Strategicznym naszym celem jest ciągłe wzmocnienie pozycji lidera na rynku produkcji, modernizacji oraz naprawy taboru kolejowego w Polsce oraz oferowanie jak największej wartości dodanej naszym klientom i zwiększanie wartości Spółki.

Spółka zamierza realizować następujące inicjatywy strategiczne:

- utrwalanie przewagi konkurencyjnej Spółki;
- poprawa efektywności funkcjonowania Spółki;
- rozszerzenie działalności Spółki na rynki zagraniczne;
- systematyczny wzrost przychodów ze sprzedaży;
- dalszy rozwój kompetencji w zakresie projektowania i produkcji nowych pojazdów kolejowych;
- utrzymanie konserwatywnej strategii finansowania działalności; oraz
- zaspokajanie potrzeb klientów Spółki w obszarze wszystkich segmentów działalności Spółki oraz zapewnianie klientom oczekiwanego poziomu jakości obsługi.

Utrwalanie przewagi konkurencyjnej Spółki

Zamierzamy utrwaląć swoją przewagę konkurencyjną poprzez: (i) stałą poprawę jakości produkowanych pojazdów lub oferowanych usług przekładającą się na wysoką dostępność eksploatacyjną pojazdów, (ii) stosowanie innowacyjnych rozwiązań technologicznych, (iii) projektowanie pojazdów z myślą o uzyskaniu jak najniższych kosztów cyklu życia pojazdów, (iv) zapewnienie bezpieczeństwa pasażerom, (v) wysoką elastyczność cenową, (vi) zapewnienie czasu realizacji zamówień zgodnego z oczekiwaniami klientów oraz (vii) kreowanie kapitału intelektualnego i ciągle podnoszenie kompetencji zespołu. Na przestrzeni minionych 5 lat Spółka w sposób istotny poprawiła terminowość realizacji umów. Wskaźnik kar umownych w stosunku do przychodów ze sprzedaży spadł z 1,7% za 2013 rok do 0,2% za rok 2018. Spółka konsekwentnie rozwija kompetencje zespołu. Dość wspomnieć, że w roku 2018 Spółka przeszkoliła 2897 pracowników.

Poprawa efektywności funkcjonowania Spółki

Zamierzamy poprawiać swoją efektywność poprzez: (i) optymalizację procesów produkcyjnych, (ii) minimalizowanie kosztów magazynowania materiałów (efektywne zarządzanie zapasami magazynowymi), (iii) maksymalizację standaryzacji systemów, podzespołów i modułów w każdym segmencie działalności w procesie produkcji nowych pojazdów, (iv) pogłębienie outsourcingu materiałów i usług, których koszty nabycia są znacząco niższe od własnych kosztów wytworzenia, (v) selektywny i optymalny kosztowo dobór systemów, podzespołów oraz modułów o takiej jakości, która umożliwia istotną redukcję przyszłych kosztów serwisu i utrzymania pojazdów, (vi) rozwój systemu zarządzania zgodnego ze standardem ISO/TS 22163.

ISO/TS 22163 to ogólnosiwiatowy system stworzony do samooceny oraz oceny przez niezależne jednostki certyfikujące systemów zarządzania biznesem specyficznych dla przemysłu kolejowego. Standard ISO/TS 22163 jest oparty o wymagania przedstawione w normie ISO 9001. Analogicznie do EN 9100 (AS 9100), ISO 13485, czy też TS 16949, standard ISO/TS 22163 uzupełnia wymagania systemu zarządzania jakością o dodatkowe wymagania charakterystyczne dla branży kolejowej. Korzyści płynące ze stosowania i rozwijania systemu zarządzania opartego o standardy ISO/TS 22163 to: (i) wzrost jakości w całym łańcuchu dostaw, (ii) wzrost skuteczności oceny i kwalifikacji poddostawców dla kolejnictwa, (iii) obniżenie kosztów producentów i poddostawców, (iv) poprawę dostępności do specyficznych, znaczących danych dotyczących producentów dla

kolejnictwa, co ma na celu polepszenie współpracy i realizacji interesów w branży, (v) jednolita, uznana na całym świecie certyfikacja zamiast różnych standardów producenckich, (vi) zwiększenie efektywności urządzeń taboru kolejowego. Doskonaląc system zarządzania koncentrujemy się na modelowaniu procesów biznesowych z wykorzystaniem dedykowanego oprogramowania. W roku 2018 system zarządzania był wielokrotnie sprawdzany i wysoko oceniany przez zewnętrzne jednostki notyfikujące oraz klientów. Wdrażamy również rozwiązania optymalizujące i podnoszące sprawność organizacyjną Spółki.

Rozszerzenie działalności na rynki zagraniczne

Prowadzimy działania mające na celu realizację projektów na rynkach zagranicznych, koncentrując się na rynkach otwartych o słabej konkurencji lokalnej, ze szczególnym naciskiem na działania niszowe. Kierunki rozwoju Spółki to kraje europejskie (zwłaszcza kraje europejskie o trakcji 3kV DC), Włochy, kraje byłych republik radzieckich, kraje Bliskiego Wschodu (arabskie), Afryki Północnej. Z myślą o krajach Europy Środkowej w grudniu 2018 podjęliśmy decyzję o rozpoczęciu projektu rozwojowego w zakresie opracowania 6-osiowej dwusystemowej lokomotywy elektrycznej. Ponadto w roku 2018 otrzymaliśmy od FSE (klient z rynku włoskiego) zamówienie na kolejne 6 sztuk elektrycznych zespołów trakcyjnych.

Systematyczny wzrost przychodów ze sprzedaży

Zamierzamy zwiększyć przychody generowane przez poszczególne segmenty działalności operacyjnej poprzez podejmowanie działań mających na celu zwiększenie zakresu współpracy z obecnymi klientami oraz pozyskanie nowych klientów. Działania te będą ukierunkowane w szczególności na spełnienie w jak największym zakresie oczekiwań i potrzeb klientów, w szczególności poprzez: (i) rozszerzenie oferty produktów i usług, (ii) aktywną politykę cenową skorelowaną z bieżącą sytuacją rynkową i ogłaszanymi postępowaniami przetargowymi, oraz (iii) utrwalanie pozytywnego wizerunku Grupy, oraz (iv) ciągłe doskonalenie jakości oferowanych produktów. W roku 2018 przychody ze sprzedaży Spółki wyniosły 963 mln złotych były wyższe o 175,8 mln w porównaniu z rokiem 2017. Wprowadziliśmy na rynek drugą generację lokomotywy Dragon, która spotkała się z dużym zainteresowaniem ze strony przewoźników. W minionym roku na rynku polskim oficjalnie zadebiutował Impuls 2, czyli druga generacja elektrycznego zespołu trakcyjnego.

Zaspokajanie potrzeb klientów Spółki w obszarze wszystkich segmentów działalności oraz zapewnianie klientom oczekiwanego poziomu jakości obsługi

Dążymy do zaspokajania potrzeb klientów poprzez prowadzenie na szeroką skalę polityki informacyjnej skierowanej do użytkowników pojazdów. Obejmuje ona nie tylko szkolenia użytkowników pojazdów z zakresu obsługi, ale również zapewnienie szerokiej gamy materiałów dot. odpowiedniego utrzymania taboru. Ponadto będziemy kontynuować działania związane z utrwalaniem pozytywnego wizerunku Spółki.

2.1.15 Kluczowe niefinansowe wskaźniki efektywności

Zarząd Spółki określił listę kluczowych niefinansowych wskaźników wyników, które są monitorowane i będą raportowane w ramach sprawozdawczości niefinansowej.

Kluczowe niefinansowe wskaźniki efektywności:

- efektywność wykorzystania roboczogodzin - stosunek normatywnych godzin do godzin przepracowanych; wartość za rok 2018- 100,48%
- wypadkowość - liczba wypadków przy pracy skutkujących zwolnieniem lekarskim pracowników Spółki w danym roku * 1000000/liczba roboczogodzin w tym okresie; wartość wskaźnika za rok 2018 - 1,09

2.2 Ład zarządczy

Ład zarządczy Spółki opisany został w „Sprawozdaniu Zarządu z działalności grupy kapitałowej” za rok 2018.

2.2.1 Zarządzanie aspektami niefinansowymi (społecznymi, środowiskowymi)

Istotne dla nas zagadnienie niefinansowe w obszarze środowiskowym to:

- Emisje,
- Zużycie energii,
- Odpady i ścieki,
- Hałas.

Istotne dla nas zagadnienia niefinansowe w zakresie społecznym (pracowniczym, społecznym i praw człowieka) to:

- Relacje ze stroną pracowniczą
- Bezpieczeństwo i higiena pracy
- Rozwój i edukacja pracowników
- Społeczność lokalna i zaangażowanie społeczne

2.2.2 Wykaz certyfikowanych systemów zarządzania

Posiadamy następujące certyfikowane systemy zarządzania:

- System zarządzania jakością ISO 9001:2015
- System zarządzania jakością w kolejnictwie - ISO/TS 22163
- System zarządzania środowiskowego ISO 14001:2015 (lokalizacja w Nowym Sączu)
- System zarządzania energią ISO 50001:2011

Ponadto Spółka stosuje niepodlegający certyfikacji system zarządzania ryzykiem zgodny z normą ISO 31000.

2.2.3 Opis systemu kontroli wewnętrznej

Począwszy od debiutu giełdowego w Spółce funkcjonują procedury wewnętrzne, regulujące sporządzanie, zatwierdzanie, publikację i przeznaczenie jednostkowych i skonsolidowanych raportów okresowych dla Grupy Kapitałowej. Spółka prowadzi również jednolitą dla całej Grupy Kapitałowej politykę informacyjną.

W strukturze Spółki funkcjonuje Dział Audytu i Systemów Zarządzania. Dział ten prowadzi audyty wewnętrzne zgodnie z rocznym planem audytów oraz przeprowadza doraźne działania kontrolne.

Dnia 13 czerwca 2018 r. Rada Nadzorcza powołała nowy skład Komitetu Audytu.

2.2.4 Zarządzanie ryzykiem

Jednostka Dominująca stosuje System zarządzania ryzykiem zgodny z normą ISO 31000. Szczególny nacisk został położony na operacyjne zarządzanie ryzykiem w związku z realizowanymi projektami dostaw produkowanych/modernizowanych pojazdów oraz zarządzanie ryzykami środowiskowymi. Monitorowanie i ocena ryzyk odbywa się w odniesieniu do procesów. W systemie wyróżnione zostały ryzyka projektowe oraz ryzyka korporacyjne. System wspierany jest odpowiednim oprogramowaniem usprawniającym proces. Zarządzanie systemem ERM powierzone zostało menedżerowi ryzyka. Właścicielami ryzyk są właściciele poszczególnych procesów i to na nich spoczywa obowiązek okresowej oceny poziomu ryzyk oraz stosowanych mechanizmów kontroli. Skuteczność systemu ERM podlega ocenie i weryfikacji przez Dział Systemów Zarządzania i Audytu Wewnętrznego.

Ryzyka korporacyjne.

Ryzyko związane z zaostrzoną konkurencją i ryzykiem cen. Spółka jest narażona na zaostrzoną konkurencję z innymi podmiotami i ryzykiem spadku cen. Wynika to z ograniczonej ilości przetargów na zakup i modernizację nowego taboru kolejowego oraz różnego stanu portfela zamówień podmiotów konkurencyjnych. Skutkować to może spadkiem cen poszczególnych typów pojazdów a w efekcie również marży. Wskazane okoliczności mogą mieć istotny negatywny wpływ na działalność, sytuację finansową lub wyniki Spółki. Spółka prowadzi bieżący monitoring sytuacji rynkowej oraz śledzi tendencje w zakresie cen.

Ryzyko roszczeń związanych z wadami oferowanych produktów. Oferowane przez Spółkę produkty mogą być przedmiotem roszczeń z tytułu ich wadliwości, w tym roszczeń o prace naprawcze w związku z wadami takich produktów, w szczególności w ramach gwarancji lub rękojmi. Pojazdy kolejowe, które Spółka produkuje, modernizuje lub naprawia, są bardzo zaawansowane technicznie i mają bardzo złożoną konstrukcję. Może to być przyczyną powstania ewentualnych błędów technologicznych i konstrukcyjnych. Przedmiotowe ryzyko dotyczy szczególnie innowacyjnych rozwiązań, które stosowane są w nowych typach pojazdów kolejowych produkowanych przez Spółkę. Błędy projektowe i konstrukcyjne mogą w znaczny sposób utrudnić i opóźnić etap produkcji pojazdów, a po ich oddaniu do eksploatacji, narazić na koszty związane ze zmianą ich konstrukcji lub naprawą reklamacyjną. Przekazanie do sprzedaży produktów wadliwych może zmusić Spółkę do poniesienia znaczących kosztów związanych z obsługą reklamacji oraz może mieć wpływ na utratę zaufania do Spółki jako partnera handlowego.

Wskazane okoliczności mogą mieć istotny negatywny wpływ na działalność, sytuację finansową lub wyniki Spółki. Dodatkowym zabezpieczeniem dla Odbiorców produktów Emitenta jest wysoka polisa OC.

Ryzyka związane z dostępem do infrastruktury w tym kradzieży i zniszczenia mienia. Spółka dysponując nowoczesnym parkiem maszynowym, jak również innymi aktywami trwałymi narażona jest na różnego rodzaju ryzyka związane ze zniszczeniem lub kradzieżą. W celu zabezpieczenia się przed tym ryzykiem Spółka wykupuje odpowiednie polisy ubezpieczeniowe oraz korzysta z całodobowych usług firm ochroniarskich. Ponadto Spółka jest objęta systemem monitoringu.

Ryzyka związane z obszarem HR. Spółka narażona jest na szereg ryzyk związanych z obszarem HR takich jak ryzyko strajku, ryzyko brak pracowników i / lub braku kompetentnych pracowników, ryzyka związane z rozliczeniami płacowymi i pochodnymi.

Ryzyka związane z zakupami. Spółka narażona jest na ryzyko dostaw komponentów i części niespełniających wymagań, ryzyko utraty źródeł dostaw oraz ryzyko nadużyć. Działaniami ograniczającymi są procesy kwalifikacji dostawców, proces First Article Insepction jak również polityka etyki.

Ryzyko niskiego popytu na usługi/produkty Spółki (brak środków na finansowanie wymiany i modernizacji taboru). W Polsce nie został przyjęty długofalowy plan zakupów i modernizacji taboru kolejowego, czego efektem jest dokonywanie jedynie jednostkowych zleceń dotyczących modernizacji taboru kolejowego oraz zakupów ograniczonego wolumenu produktów oferowanych przez Spółkę lub zakupów ich krótkich serii, co skutkuje brakiem stałej liczby zamówień. Powoduje to nasilenie działań ze strony konkurencyjnych podmiotów zmierzających do ograniczenia możliwości swoich konkurentów w zakresie uzyskiwanych zleceń, w tym przede wszystkim poprzez wykorzystywanie możliwości formalnych w procesach przetargowych. Ponadto, na rynku produkcji, modernizacji oraz naprawy taboru kolejowego można zaobserwować przedłużanie procedur przetargowych również przez zamawiających oraz odwlekanie procesów decyzyjnych, spowodowane głównie zależnością zamawiających od ilości środków publicznych przeznaczanych na zakupy, modernizację lub naprawy taboru kolejowego. Powyższe okoliczności mogą przekładać się na niemożność uzyskania optymalnej liczby zamówień przez Spółkę i, w konsekwencji, na niewykorzystanie w pełni możliwości produkcyjnych Spółki. Dlatego też Spółka podejmuje działania związane z rozwijaniem sprzedaży eksportowej zarówno samodzielnie jak i z partnerami zagranicznymi.

Ryzyko prowadzenia postępowań kontrolnych.

Wobec Emitenta mogą być prowadzone różnego rodzaju kontrole, w szczególności z zakresu podatkowego. Prowadzenie tego rodzaju kontroli może wymagać znacznego zaangażowania Spółki, a ponadto kontrola może zakończyć się wydaniem decyzji powodujących określone skutki finansowe. Nawet w razie bezprawności takich decyzji, ich uchylenie może wymagać wszczęcia przez spółkę postępowania sądowo-administracyjnego, a na czas trwania tego postępowania spółka może być zobowiązana do zapłaty kwoty określonej w decyzji lub wniesienia zabezpieczenia.

Przykładem materializacji powyższego ryzyka jest postępowanie kontrolne prowadzone wobec Emitenta przez Naczelnika Małopolskiego Urzędu Celno-Skarbowego w Krakowie („UCS”) w zakresie podstaw opodatkowania oraz prawidłowości obliczania i wpłacania podatku dochodowego za rok 2014 i podatku od towarów i usług za okres ostatniego kwartału 2014 roku zakończone wydaniem w dniu 28 lutego 2019 roku decyzji administracyjnej, w której UCS określił wysokość zobowiązania podatkowego z tytułu podatku dochodowego za rok 2014 na kwotę o 1 714 066 zł wyższą od kwoty podatku zadeklarowanego i zapłaconego przez Emitenta. UCS uzasadnił wydaną decyzją podając, iż rzekomo poniesione przez Emitenta koszty opłaty

licencyjnych z tytułu korzystania z know-how i znaku towarowego oraz kosztów doradztwa prawnego i podatkowego nie są kosztami uzyskania przychodu w rozumieniu art. 15 Ustawy o podatku dochodowym od osób prawnym („Ustawa”). W ocenie Emitenta wydana decyzja jest oczywiście bezzasadna, a stanowisko UCS jest sprzeczne z przepisami prawa powszechnie obowiązującego. Emitent wniósł odwołanie od decyzji, które zostało przez UCS uznane za częściowo zasadne (wysokość zobowiązania podatkowego z uwzględnieniem stanowiska UCS w odpowiedzi na odwołanie wynosi 1 037 866 zł) i przekazane do rozpoznania organowi II instancji. W zakresie podatku od towarów i usług UCS stwierdził prawidłowość rozliczeń Emitenta

Ryzyka finansowe.

Ryzyka finansowe ujęte zostały w Jednostkowym sprawozdaniu Emitenta.

Ryzyka środowiskowe. W ramach systemu zarządzania środowiskiem Jednostka Dominująca również monitoruje ryzyka w tym aspekcie. Są to ryzyka nadmiernych emisji, ryzyka skażenia środowiska naturalnego, ryzyka przekroczenia dopuszczalnych limitów wytwarzania odpadów.

Ryzyka i szanse projektów. Ryzyka projektów monitorowane są z większą częstotliwością w stosunku do ryzyk korporacyjnych. Monitorowaniu podlega ryzyko budżetowe, ryzyko spełnienie wymagań klienta, ryzyka terminowość i jakość poszczególnych etapów projektu (konstrukcji, technologii, produkcji, homologacji).

Zintegrowany System Zarządzania

Ochrona środowiska stanowi integralną część naszej strategii. Nieustannie podejmujemy działania mające na celu zmniejszenie negatywnego wpływu działalności spółki na środowisko i osiąganie coraz lepszych wyników środowiskowych. W NEWAG S.A. w Nowym Sączu został wdrożony, jest skutecznie utrzymywany i ciągle doskonalony Zintegrowany System Zarządzania, w ramach którego funkcjonuje również system zarządzania środowiskowego zgodny z wymaganiami normy ISO 14001 oraz system zarządzania energią zgodny z wymaganiami normy ISO 50001. Wdrożenie i utrzymanie obu tych systemów ma na celu zwiększenie efektywności środowiskowej i energetycznej firmy oraz zapewnienie właściwego nadzoru nad wpływem firmy i jej działań na środowisko naturalne oraz zużycie nieodnawialnych zasobów naturalnych.

Polityka Zintegrowanego Systemu w zakresie zarządzania środowiskowego i energią

Dla zapewnienia promowania przyjętego kierunku działania w zakresie ochrony środowiska Zarząd Spółki wdrożył Politykę Zintegrowanego Systemu Zarządzania i zobowiązał do jej przestrzegania wszystkich pracowników i dostawców spółki. Polityka Zintegrowanego Systemu Zarządzania nadaje kierunek rozwoju w zakresie zarządzania jakością, środowiskiem i energią, wyznacza długoterminowe cele i wskazuje priorytety Spółki w omawianym zakresie. Polityka dostępna jest dla wszystkich zainteresowanych stron na witrynie internetowej spółki.

2.3 Zarządzanie etyką

W trosce o zachowanie najwyższych standardów etycznych wprowadziliśmy w Spółce w 2016 r. w życie „Kodeks Etyki” określający zasady transparentnej i uczciwej współpracy z dostawcami i usługodawcami. Zasady te dotyczą całości relacji, począwszy od prowadzenia procesu ofertowego, poprzez kwalifikację, po wybór dostawcy i usługodawcy. Aby zapewnić obiektywizm w wyborze oferenta, Kodeks określa również dopuszczalne granice relacji z dostawcami i podwykonawcami – zabronione jest przyjmowanie prezentów powyżej określonej symbolicznej wartości (pieniędzy, dóbr materialnych, usług, rozrywek,

podróży oraz wszelkich innych form podarunków). Dozwolone jest natomiast przyjmowanie skromnych upominków firmowych, takich jak artykuły promocyjne, sporadycznych posiłków czy zaproszeń na imprezy sponsorowane przez dostawcę lub usługodawcę. Fakt przyjęcia takiego upominku nie może w żaden sposób wpływać na decyzje osoby dokonującej zakupu lub osoby projektującej w stosunku do dostawcy.

Wszyscy pracownicy Pionu Zakupów zostali obowiązkowo zapoznani z Kodeksem Etyki w ramach przeszkolenia stanowiskowego i potwierdzili jego znajomość na karcie przechowywanej w teczkach osobowych, a aktualna treść Kodeksu jest dostępna w sieci intranetowej firmy.

Spółka jest zaangażowana w budowanie relacji opartych na uczciwości i zaufaniu ze wszystkimi swoimi dostawcami. Oczekujemy od dostawców:

- całkowicie transparentnych działań, w poszanowaniu prawa konkurencji,
- walki z korupcją i praniem brudnych pieniędzy,
- zaangażowania w ochronę własności intelektualnej,
- zagwarantowania poufności otrzymywanych informacji.

Aby zapewnić spełnienie powyższych oczekiwań, każdy potencjalny dostawca lub podwykonawca, podejmujący współpracę ze Spółką, jest zobowiązany do podpisania umowy o zachowaniu poufności, która jest niezbędna do otrzymania zapytania ofertowego wraz z niezbędną dokumentacją techniczną.

Misja Pionu Zakupów NEWAG S.A. polega na zagwarantowaniu klientom wewnętrznym dostępności materiałów i usług poprzez wybór dostawców, którzy spełniają wymogi techniczne i ekonomiczne (jakości, kosztów, terminowości, bezpieczeństwa i wiarygodności) określone przez NEWAG S.A., oraz spełniają oczekiwania Spółki w obszarach społecznym i środowiskowym. Jednym ze składników misji Pionu Zakupów jest również nawiązywanie długoterminowych relacji z dostawcami. Oznacza to przede wszystkim wspieranie ich rozwoju w celu tworzenia wspólnych wartości, prowadzenie dialogu dotyczącego jakości, utrzymywanie regularnej komunikacji oraz promowanie innowacyjności.

Wskaźnik	2018	2017
Czy organizacja posiada formalny Kodeks Etyczny lub równoważny dokument odpowiadający na potrzeby organizacji.	Tak	Tak
Liczba zgłaszanych skarg potencjalnych naruszeń standardów etycznych	0	1

3 Obszar środowiskowy

CEL: Produkujemy pojazdy z poszanowaniem dla środowiska i nieodnawialnych zasobów naturalnych.

Dla zapewnienia promowania przyjętego kierunku działania w zakresie ochrony środowiska Zarząd Spółki wdrożył Politykę Zintegrowanego Systemu Zarządzania i zobowiązał do jej przestrzegania wszystkich pracowników i dostawców spółki. Polityka Zintegrowanego Systemu Zarządzania nadaje kierunek rozwoju w zakresie zarządzania jakością, środowiskiem i energią, wyznacza długoterminowe cele i wskazuje priorytety Spółki w omawianym zakresie. Polityka dostępna jest dla wszystkich stron zainteresowanych na stronie internetowej Spółki.

Cele zawarte w polityce wynikają i są spójne z celami strategicznymi Spółki, przekładają się także na cele operacyjne. W ich ramach podejmowane są działania zarówno doskonalące, które mają na celu zwiększenie konkurencyjności spółki oraz jakości i innowacyjności dostarczanych pojazdów, ale także działania optymalizacyjne i doskonalące w obszarze minimalizowania negatywnego wpływu działalności firmy na środowisko. W ramach utrzymywanego systemu zarządzania środowiskowego badane są i oceniane aspekty środowiskowe. Na bazie przeprowadzanej cyklicznie analizy i oceny, wyznaczane są aspekty znaczące z punktu widzenia wpływu prowadzonej działalności na środowisko. Wyznaczenie znaczących aspektów środowiskowych pozwala na zdefiniowanie ściśle ukierunkowanych działań ograniczających negatywny wpływ firmy na środowisko oraz nakierowanych na ograniczanie potencjalnych ryzyk środowiskowych związanych z tymi wpływami.

Zakład Spółki w Nowym Sączu zlokalizowany jest w bezpośrednim sąsiedztwie Dworca Kolejowego i stacji towarowej po południowej stronie linii kolejowej Nowy Sącz – Krynica. Na kierunku północnym od Zakładu – tj. za torami kolejowymi, terenem dworca i Parowozowni znajduje się centrum miasta ze zwartą zabudową miejską wysoką (odległość ok. 500 m). Od strony zachodniej znajdują się obszary zagospodarowane przemysłowo, gdzie zlokalizowane są bazy autobusowe oraz zakłady produkcyjno-usługowe. Od strony południowej i południowo-wschodniej Zakład bezpośrednio graniczy z terenami przewidywanymi pod budowę „Galerii Handlowej” oraz wolnostojącymi budynkami mieszkalnymi (zabudowa jednorodzinna wolnostojąca) głównie wzdłuż ul. Nawojowskiej i przy ul. Wyspiańskiego - osiedle „Nowa Kolonia”.

Teren zakładu i najbliższego otoczenia stanowią obszary przekształcone w ponad 90%, od dziesięcioleci wykorzystywane gospodarczo i zurbanizowane infrastrukturą transportowo-komunikacyjną, przemysłowo-usługową oraz zabudową jednorodziną.

W strefie bezpośredniego oddziaływania zakładu, jak również na terenach sąsiednich nie ma obszarów podlegających ochronie specjalnej w myśl przepisów ustawy o ochronie przyrody.

Diagnoza stanu i funkcjonowania środowiska obszaru lokalizacji Spółki wraz z przyległymi terenami wykazuje zróżnicowaną wrażliwość i odporność na degradację środowiska przyrodniczego, co ma bezpośredni wpływ na funkcjonowanie firmy w kontekście zarządzania środowiskowego, zarządzania energią, minimalizowania negatywnych wpływów na otoczenie, interesariuszy oraz czynników wewnętrznych i zewnętrznych. Specyficzne warunki klimatyczne panujące w Kotlinie Sądeckiej, cechujące się wysoką częstotliwością występowania ciszy, zwiększoną średnią wilgotnością powietrza, dużą liczbą dni z mgłą oraz niekorzystnymi warunkami

wentylacyjnymi, sprzyjają koncentracji zanieczyszczeń atmosferycznych. Rozumiemy i podziwiamy, wynikające z wyżej wymienionych uwarunkowań, zidentyfikowane oczekiwania interesariuszy, dlatego też szczególny nacisk kładziemy na minimalizowanie negatywnego wpływu zakładu Spółki na środowisko naturalne i ograniczanie zużycia nieodnawialnych surowców naturalnych.

Spółka posiada w swojej strukturze jeden wydział zamiejscowy, zlokalizowany we wschodniej części miasta Gliwice na obszarach od dziesięcioleci zurbanizowanych przemysłowo. W bezpośrednim sąsiedztwie terenu zakładu nie występuje zabudowa mieszkalna. Od strony zachodniej i wschodniej zlokalizowane są obiekty przemysłowo-produkcyjne innych zakładów przemysłowych. Od strony północnej zakład graniczy z ulicą Chorzowską oraz terenami zalesionymi obszaru Parku Kultury i Wypoczynku. Od strony południowej przebiega linia kolejowa, z którą zakład ma połączenie poprzez własną bocznice kolejową.

Usytuowanie wydziału w obszarze w 100% przekształconym od dziesięcioleci gospodarczo infrastrukturą transportowo-komunikacyjną i przemysłowo-usługową stanowi, że zidentyfikowane oczekiwania interesariuszy zewnętrznych są takie same i równorzędnie normatywne na środowisko i otoczenie.

3.1 Oddziaływanie bezpośrednie i pośrednie: zużycie materiałów i surowców

pojazdów.

Projektując i produkując nasze pojazdy bierzemy pod uwagę cały cykl życia wyrobu. Naszym celem jest spełnienie zakładanych wskaźników niezawodności oraz parametrów produkowanych pojazdów (np. waga), co przekłada się na ilość zużywanych materiałów w ramach napraw i obsługi gwarancyjnej oraz kosztów i końcowej utylizacji lub dalszego wykorzystania materiałów. To z kolei wpływa na dalsze ograniczenie zużycia zasobów nieodnawialnych w trakcie eksploatacji

Wymagania w zakresie ochrony środowiska stawiamy również naszym dostawcom. Zobowiązujemy naszych dostawców do przeanalizowania oddziaływania dostarczanych przez nich wyrobów na środowisko w celu:

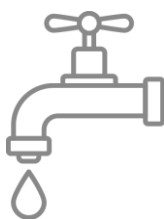
- minimalizacji oddziaływania wyrobu na środowisko w trakcie eksploatacji,
- minimalizacji powstawania szkodliwych substancji poprzez produkcję wykorzystującą technologie przyjazne środowisku naturalnemu
- uwzględnienia w projekcie opcji technologicznych pozwalających na utylizację materiałów, które nie podlegają ponownemu wykorzystaniu, w sposób nieszkodliwy dla środowiska.

3.2 Oddziaływanie bezpośrednie i pośrednie: paliwa i energia

W naszym procesie produkcyjnym zużywamy prąd oraz olej napędowy. Wykorzystywana jest również energia cieplna.

Wskaźnik	2018	2017
zużycie energii i bazowej - MWh/h	0,01283848	0,01469879
zużycie energii cieplnej - MWh/h	0,00760585	0,00939155
zużycie energii elektrycznej – MWh/h	0,00330388	0,00359429
zużycie oleju napędowego – MWh/h	0,00101084	0,00101648

3.3 Oddziaływanie bezpośrednie i pośrednie: woda

Najbardziej narażone na degradację są wody podziemne czwartorzędowego poziomu wodonośnego ze względu na znaczną przepuszczalność gruntów. Zanieczyszczenia skoncentrowane w powierzchniowych warstwach gruntu, mogą, na skutek realizacji obiektów przemysłowych i infrastruktury technicznej przedostawać się w tereny o wyższym współczynniku infiltracji i pośrednio prowadzić do obniżania jakości wód podziemnych zgromadzonych w GZWP.

Powyższe uwarunkowanie determinuje funkcjonowanie i dalszy rozwój działalności produkcyjnej firmy pod względem inwestycyjnym, procesowo-technologicznym w zakresie ochrony gruntu przed zanieczyszczeniami i przekształceniami zagrażającymi skażeniem wód podziemnych. W tym kontekście należy wymienić:

- wdrażane od szeregu lat zmiany profilu produkcyjno-technologicznego i modernizacja infrastruktury technicznej zakładu, co pozwoliło na całkowitą likwidację procesów mycia części i podzespołów taboru kolejowego w myjniach tunelowych (znaczące zużycie wody i związane z tym wytwarzanie ścieków przemysłowych),
- ograniczenie do niezbędnego minimum zużycia wody w obecnie stosowanych procesach technologicznych, co znacząco wpłynęło na zmniejszenie jej zużycia, a tym samym powstawanie ścieków przemysłowych,
- wdrożenia zamkniętych procesów technologicznych z zastosowaniem biodegradowalnych środków myjących, z odbiorem zużytych roztworów myjących bezpośrednio z miejsca ich powstawania do neutralizacji i unieszkodliwiania przez specjalistyczne firm zewnętrzne, co całkowicie wyeliminowało problem zagrożeń ściekami przemysłowymi na terenie zakładu,
- wprowadzenie obecnego profilu produkcyjnego i zastosowanie nowych technologii, co pozwoliło na ograniczenie zużycia wody podziemnej do procesów technologicznych do 10% ogółu pobranej wody w ciągu roku, a likwidacja w październiku 2017 roku ciepłowni zakładowej pozwoliła na dalsze zmniejszenie zużycia wody w 2018 roku o ok. 5%,
- wprowadzenie na terenie zakładu bezwzględnego zakazu wylewania do kanalizacji zakładowej i do gruntu jakichkolwiek zanieczyszczeń lub ścieków,

- wykonanie miejsc magazynowania i przeładunku odpadów poprodukcyjnych zgodnie z obowiązującymi przepisami ochrony środowiska, co zapewnia ochronę terenu przed zanieczyszczeniami,
- wdrożenie procedur i instrukcji postępowania z substancjami ciekłymi i chemikaliami, zabezpieczające przed wystąpieniem ewentualnych wycieków i zanieczyszczeń podczas ich stosowania lub transportu,
- okresowe szkolenie wszystkich pracowników produkcyjnych i obsługi technicznej zakładu w zakresie obowiązków związanych z ochroną przed zanieczyszczeniami i degradacją terenu i gruntów, w tym obszarów zieleni urządzonej,
- odprowadzanie wód opadowych i roztopowych z terenów utwardzonych, dróg zakładowych i powierzchni dachów kanalizacją zakładową do miejskiej sieci kanalizacji burzowej, oraz ścieków sanitarno-bytowych z pomieszczeń socjalnych, szatni, umywalni do kanalizacji sanitarnej miasta,
- prowadzenie na terenie zakładu monitoringu stanu wód podziemnych poprzez coroczne badanie wód z piezometrów zlokalizowanych na terenie zakładu (od lat osiemdziesiątych ubiegłego wieku),
- prowadzenie codziennego monitoringu poboru wód podziemnych z własnych ujęć wody pitnej zlokalizowanych na terenie zakładu,
- okresowe kontrolowanie NEWAG S.A. przez terenowe organy ochrony środowiska, które na podstawie kontroli bezpośrednich oraz wyników badań i pomiarów nie stwierdziły nieprawidłowości,
- brak skarg i konfliktów z właścicielami działek bezpośrednio sąsiadujących z terenem zakładu, w związku z prowadzoną na terenie NEWAG S.A. działalnością produkcyjną.

Wskaźnik	2018	2017
pobór wody podziemnej – Nowy Sącz (m3/h)	0,00906614	0,013226453
pobór wody z sieci miejskiej – Gliwice (m3/h)	0,04864256	0,047929481

3.4 Oddziaływanie bezpośrednie i pośrednie: bioróżnorodność

W strefie bezpośredniego oddziaływania zakładu, jak również na terenach sąsiednich, nie ma obszarów podlegających ochronie specjalnej w myśl przepisów ustawy o ochronie przyrody.

3.5 Oddziaływanie bezpośrednie i pośrednie: emisje do atmosfery

Wrażliwym aspektem środowiskowym w rejonie lokalizacji zakładu w Nowym Sączu jest powietrze atmosferyczne.

Na pogarszanie się standardów jakości powietrza atmosferycznego mają obecnie wpływ czynniki antropogeniczne: wzrost natężenia ruchu samochodowego, wzrost powierzchni parkingów, składowisk, zakłady przemysłowe, położenie w sąsiedztwie terenów usługowo - mieszkaniowych oraz czynniki naturalne, tj. niekorzystne warunki wentylacyjne sprzyjające koncentracji zanieczyszczeń, tendencji do powstawania zastoisk inwersyjnego powietrza, czy znaczny udział dni z ciszą (do 50% w ciągu roku). Jest to kolejny czynnik środowiskowy, który determinuje funkcjonowanie i rozwój zakładu. Lokalizacja obiektów kubaturowych winna być realizowana tak, by nie ograniczać warunków wentylacyjnych, tj. poprzecznie do kierunku południowy zachód – północny wschód.

Instalacje i procesy technologiczne, jakie funkcjonują w zakładzie oraz planowane do wdrożenia, będące źródłami emisji zanieczyszczeń do powietrza, muszą uwzględniać rygorystyczne przestrzeganie obowiązujących standardów emisyjnych, a w przypadkach szczególnych praktycznie winny być eliminowane z terenu zakładu.

Przykładem takich działań jest likwidacja w roku 2017 ciepłowni zakładowej z siedziby Spółki w Nowym Sączu, czy wcześniej zlikwidowane: odlewnia żeliwa, kuźnia i resorowania, czyszczalnia odlewów, stolarnia mechanicznej obróbki drewna, odlewnia metali kolorowych, malarnia lokomotyw spalinowych, oraz szereg pomniejszych stanowisk mycia rozpuszczalnikami organicznymi.

Wdrażając ww. działania modernizacyjne procesów produkcji oraz likwidacji uciążliwych źródeł emisji przyczyniliśmy się do znaczącej redukcji zanieczyszczeń wprowadzanych do powietrza na terenie miasta, co ma szczególne znaczenie ze względu na specyficzne uwarunkowania środowiskowo-lokalizacyjne zakładu.

W efekcie tych działań na przestrzeni ostatnich kilku lat wyeliminowaliśmy wprowadzanie z terenu Spółki do powietrza średniorocznie ok. **200 Mg** różnego rodzaju zanieczyszczeń gazowo-pyłowych, co jest wartością znaczącą dla poprawy jakości powietrza na terenie miasta. Pozwala to na ograniczenie niekorzystnych skutków słabego przewietrzania wynikającego z ww. warunków klimatycznych Kotliny Sądeckiej.

W 2018 roku zrealizowano planowaną likwidację hamowni silników spalinowych eliminując kolejne po ciepłowni zakładowej źródło emisji zanieczyszczeń pyłowo-gazowych.

Monitoring własny oraz pomiary kontrolne WIOŚ w ostatnich latach nie wykazują występowania przekroczeń dopuszczalnych wartości emisji zanieczyszczeń gazowo-pyłowych wprowadzanych do powietrza z obecnie funkcjonujących instalacji Spółki.

Na terenie zakładu w Nowym Sączu nie ma instalacji mogących być potencjalnymi źródłami transgranicznych emisji zanieczyszczeń.

W lokalizacji Gliwice problematyka emisji zanieczyszczeń pyłowo-gazowych nie jest tematem tak wrażliwym jak w NEWAG Nowy Sącz. Wynika to z uwarunkowań lokalizacyjnych i środowiskowych obszaru na którym funkcjonuje wydział zamiejscowy w Gliwicach. Dotrzymanie normatywów wartości emisji zanieczyszczeń określonych w pozwoleniu jest elementem wystarczającym. W ramach działań modernizacyjnych i zmian profilu produkcji w 2018 roku wyeliminowano szereg procesów technologicznych będących źródłami emisji zanieczyszczeń gazowo-pyłowych wprowadzanych do powietrza z terenu zakładu.

Wdrożone zmiany procesów technologicznych pozwoliły na zmniejszenie źródeł emisji zanieczyszczeń gazowo-pyłowych wprowadzanych do powietrza z 15 do 5. Dokonano aktualizacji stanu prawnego w zakresie pozwolenia na emisje zanieczyszczeń do powietrza uzyskując nową decyzję NR SR-522/2018 Prezydenta Miasta Gliwice [SR.6225.8.2018 z dn. 21.09.2018 r.]

Wskaźnik	2018	2017
wskaźnik zgodności źródeł emisji z pozwoleniem (wartość 100 oznacza wykorzystanie w 100% źródeł emisji ujętych w pozwoleniu)	30%	69%
Wielkość emisji CO2 (Mg)	0	5217
opłaty środowiskowe z tytułu wprowadzania gazów i pyłów do powietrza - Nowy Sącz (przeliczone przez ilość godzin przepracowanych w roku)	0,011 zł	0,030 zł
opłaty środowiskowe z tytułu wprowadzania gazów i pyłów do powietrza - Gliwice (przeliczone przez ilość godzin przepracowanych w roku)	0,006 zł	0,015 zł

3.6 Oddziaływanie bezpośrednie i pośrednie: odpady i ścieki

Znaczącym efektem osiągniętym przez Spółkę jest również zmiana rodzajowa powstających obecnie odpadów poprodukcyjnych. Zredukowano do niezbędnego minimum odpady podlegające utylizacji, a odpady unieszkodliwiane przez składowanie praktycznie nie występują w obecnym profilu produkcji Spółki.

Z ogólnej masy wytworzonych odpadów w 2017 roku ok. 94% stanowią odpady podlegające recyklingowi, odzyskowi i regeneracji, a zatem wtórnemu wykorzystaniu gospodarczemu. Osiągnięto to między innymi poprzez uwzględnienie zagadnień związanych z gospodarką odpadami w procesie dostosowania zakładu do nowych technologii produkcji, a także w systemie zarządzania środowiskowego NEWAG zgodnego z normą ISO 14001 : 2015.

Zrealizowane w 2017 roku prace dostosowujące Spółkę do nowych wyzwań i potrzeb w zakresie gospodarki odpadami na terenie zakładu pozwoliły na uzyskanie w 2018 roku wymiernych efektów poprawy w dziedzinie wytwarzania i gospodarowania odpadami:

- zbudowana nowa zbiornica magazynowo przeładunkowa odpadów zabezpieczona została ogrodzeniem uniemożliwiającym niekontrolowane deponowanie odpadów przez osoby nieuprawnione, praktycznie wyeliminowała przypadki nieselektywnego magazynowania odpadów,
- wdrożone rozwiązanie dostaw farb i lakierów w ilości niezbędnej do danego procesu lakierniczego wyeliminowało całkowicie powstawanie odpadów polakierniczych z tytułu niewykorzystanych surowców,
- stosowane urządzenia prasowania odpadów opakowaniowych ograniczyły objętościową wielkość wytwarzanych odpadów opakowaniowych o przedział 50 -70% w stosunku do ich magazynowania luzem, co pozwoliło na ich efektywniejsze przekazywanie do zagospodarowania,
- modernizacja systemu ciepłowniczego całkowicie wyeliminowała powstawanie na terenie zakładu odpadów mieszanki popiołowo-żużlowej (kod 10 01 80) w 2018 roku.

Wdrożone rozwiązania systemowe i techniczne w zakresie gospodarki odpadami na terenie NEWAG S.A. pozwoliły na obniżenie w 2018 roku ilości wytwarzanych odpadów o 22% w stosunku do roku poprzedniego.

W ramach corocznych audytów wewnętrznych dotyczących gospodarki odpadami w Spółce oraz szkoleń, odnoszących się do przestrzegania obowiązujących procedur i instrukcji, kształtowana

jest wśród pracowników odpowiednia świadomość ekologiczna i hierarchia wartości, które wspierają osiągnięcie wyznaczonych w tym zakresie celów.

W gospodarce odpadami podstawowe znaczenie mają motywacje zdrowotne i ekonomiczne. Niewłaściwe zbieranie, gromadzenie, magazynowanie i składowanie odpadów może stworzyć duże zagrożenie zdrowotne i epidemiologiczne. Z kolei motywacje ekonomiczne są bodźcem do minimalizowania ilości odpadów oraz ich selektywnej zbiórki. Równorzędne działania w tym zakresie realizowane są na terenie wydziału zamiejscowego w Gliwicach.

Wskaźnik	2018	2017
Ścieki z terenu odprowadzane do kanalizacji miejskiej (Nowy Sącz) w m ³ /h	0,00906814	0,013236715
Ścieki z terenu odprowadzane do kanalizacji miejskiej (Gliwice) w m ³ /h	0,04864256	0,047929481
Wielkość emisji CO ² (Mg)	0	5217
wskaźnik ilościowy wytwarzanych odpadów rok/roku [Mg], zgodności rodzajowej z pozwoleniem [kody], ilości [Mg] rodzajowej z pozwoleniem w odniesieniu rocznym.	30%	37%

3.7 Zapewnienie zgodności z prawem i opłaty środowiskowe

Aktywnie zarządzamy ryzykiem utraty zgodności w obszarze ochrony środowiska. Utrzymujemy, monitorujemy i aktualizujemy naszą bazę wiedzy w zakresie obowiązujących nas wymagań prawnych i naszych zobowiązań. Cyklicznie przeprowadzamy analizę i ocenę zgodności naszych działań z obowiązującymi Spółkę wymaganiami prawnymi. Poddajemy weryfikacji dowody zgodności, a w razie pojawienia się zmian – planujemy i wdrażamy działania dostosowujące Spółkę do obowiązujących przepisów. Ocena zgodności wykonywana jest na kilku poziomach, co zwiększa jej efektywność.

Spółka rzetelnie wypełniała także obowiązki sprawozdawcze w zakresie ochrony środowiska. Działania minimalizujące negatywny wpływ Spółki na środowisko są dla nas priorytetem i wyzwaniem przy wdrażaniu nowych technologii produkcji. Przykładem jest projektowana nowa hala produkcyjna nr 5A, gdzie wszystkie aspekty oddziaływania obiektu budowlanego, procesów technologicznych na otoczenie są kompleksowo uwzględniane zgodnie z obowiązującymi standardami środowiskowymi.

Wysokość opłat z tyt. gospodarczego korzystania ze środowiska wyniosła 33 tys. zł (70 tys. zł w roku 2017).

4 Obszar społeczny i pracowniczy (S)

CEL: Szanujemy każdego człowieka.

4.1 Korzystanie z pomocy publicznej i zlecenia publiczne

Spółka realizowała dwa projekty objęte dofinansowaniem NCBiR:

- Pierwsza na świecie 4-osiowa lokomotywa z zaawansowanymi spalinowo-elektrycznymi wielosystemowymi układami napędowymi zgodna z TSI 2014,
- Pierwsza na świecie rodzina autonomicznych, rekonfigurowanych, bimodalnych pojazdów trakcyjnych przeznaczonych do realizacji przewozów w ruchu pasażerskim międzyregionalnym, regionalnym i aglomeracyjnym, spełniających wymagania Technicznych Specyfikacji Interoperacyjności TSI. W ramach tego projektu otrzymane w roku 2017 dofinansowanie wyniosło 421,7 tys. zł.

W roku 2018 podjęliśmy decyzję o zamknięciu tych projektów w efekcie weryfikacji założeń i prognozowanej sytuacji rynkowej.

Kwestia zamówień publicznych została przedstawiona w punkcie 2.1.

Spółka za rok 2018 odprowadziła do budżetu państwa kwotę 56,4 mln zł tytułem zaliczek na podatek dochodowy osób fizycznych (pracownicy i zleceniobiorcy), podatku dochodowego od osób prawnych oraz podatku VAT. Ponadto do jednostek samorządu terytorialnego w formie podatku od nieruchomości oraz opłat za wieczyste użytkowanie terenu trafiła kwota 4,5 mln zł.

4.2 Poziom zatrudnienia i poziom wynagrodzeń

Funkcjonowanie systemu zarządzania zasobami ludzkimi w Spółce oparte jest na zasadach powszechnie obowiązującego prawa polskiego i międzynarodowego. W Spółce oraz Spółkach zależnych przestrzegane są wszelkie normy mające na celu zapewnienie godnych, bezpiecznych i zapewniających równość warunków pracy i płacy.

NEWAG S.A. prowadzi politykę równości zarówno w stosunku do swoich pracowników, jak i kandydatów do pracy. Proces rekrutacyjny jest transparentny i oparty na jasno określonych kryteriach rekrutacyjnych, a wybór kandydata do pracy następuje na podstawie oceny stopnia dopasowania kompetencji posiadanych przez kandydata do profilu stanowiska pracy. Przyjęta przez Spółkę polityka zatrudnienia sprzyja zatrudnianiu osób z orzeczoną stopniem niepełnosprawności. Chcąc zapewnić stabilność zatrudnienia, NEWAG zatrudniania pracowników na umowę o pracę, a umowy cywilnoprawne oraz formy samozatrudnienia należą do nielicznych przypadków wariantów współpracy.

Podział wg rodzaju zatrudnienia:

	31.12.2018	31.12.2017
umowy o pracę	99,8%	98,8%
pozostałe formy zatrudnienia	0,2%	1,2%

Podział pracowników w gr wiekowych:

	2018	2017
19-24	8,0%	9,9%
25-34	25,9%	25,5%
35-44	15,2%	14,7%
45-54	27,6%	28,8%
55-64	22,8%	20,8%
65+	0,5%	0,3%

NEWAG stale podejmuje działania na rzecz poprawy warunków socjalnych pracowników świadczących pracę, poprzez inwestycje w modernizację dotychczas istniejących budynków oraz budowę nowych. Dotyczy to w szczególności dostosowywania do odpowiednich warunków pomieszczeń socjalnych oraz poprawy czynników mających wpływ na bezpieczeństwo pracy i komfort wykonywania obowiązków zawodowych w halach produkcyjnych, takich jak montaż nagrzewnic, czy też urządzeń odpylających. Pracownikom pracującym w halach produkcyjnych zapewniane są środki ochrony indywidualnej oraz 3 komplety odzieży roboczej serwisowanej na bieżąco.

Średnie wynagrodzenie w Spółce za rok 2018, bez wynagrodzenia Zarządu, wyniosło 4 530 zł brutto.

4.3 Relacje ze stroną pracowniczą i wolność zrzeszania

W NEWAG funkcjonują trzy związki zawodowe: NSZZ Solidarność, NSZZ Pracowników NEWAG S.A. oraz Związek Zawodowy Pracowników NEWAG S.A. Obecnie stosunki między związkami zawodowymi, a Spółką NEWAG S.A. są poprawne.

W NEWAG działa również Społeczna Inspekcja Pracy, która bierze aktywny udział w kształtowaniu bezpiecznych i higienicznych warunków pracy, regularnie spotykając się z przedstawicielami pracodawcy w ramach Komisji BHP.

Od roku 2012 nie doszło do żadnego strajku. W 2016 r. Związki Związek Zawodowy NSZZ „Solidarność” oraz Związek NSZZ Pracowników NEWAG S.A. wszczęły spór zbiorowy, który trwa nadal. Ostatnimi działaniami w ramach sporu były postępowanie mediacyjne zakończone w 2016 r. oraz wezwanie Spółki NEWAG do potwierdzenia statusu sporu zbiorowego jako zakończonego skierowanego do obu wyżej wymienionych związków. Związki do dnia dzisiejszego nie udzieliły odpowiedzi.

4.4 Bezpieczny pracodawca

CEL: Produkujemy bezpieczne pojazdy w bezpieczny sposób.

Zgodnie z polityką bezpieczeństwa NEWAG realizowane są odpowiednie zadania we wszystkich obszarach działania Spółki, prowadzące do obniżenia poziomu wskaźników wypadkowości.

Celem Spółki NEWAG jest dążenie do obniżenia liczby wypadków przy pracy pracowników i podwykonawców oraz utrzymanie na poziomie zerowym liczby pożarów i awarii przemysłowych. Od 2015 roku odnotowano bardzo znaczący spadek wskaźnika wypadkowości. Liczba wypadków przy pracy w 2018 roku w stosunku do 2015 roku zmniejszyła się trzynastokrotnie. W 2018 r. liczba wypadków przy pracy, przy porównywalnej liczbie zatrudnionych osób zmniejszyła się, w stosunku do 2017 r. Pierwszy raz w historii NEWAG przepracowano około miliona roboczogodzin bez wypadku przy pracy.

Wskaźnik wypadkowości - liczba wypadków przy pracy skutkujących zwolnieniem lekarskim pracowników Spółki w danym roku * 1000000/liczba roboczogodzin w tym okresie.

Wskaźnik	2018	2017
Wskaźnik wypadkowości	1,09	1,49

Wszystkie wypadki w 2018 r. należały do kategorii wypadków lekkich. Najczęstsze przyczyny wypadków związane były z pracami transportowymi oraz montażowymi. Wśród poszkodowanych nie odnotowano kobiet. W latach 2017-2018 nie zarejestrowano wypadku wśród dostawców i podwykonawców realizujących pracę na terenie NEWAG.

		2018 r.		2017 r.	
		M	K	M	K
Liczba wypadków ciężkich	pracownicy	0	0	0	0
	podwykonawcy	0	0	0	0
Liczba wypadków śmiertelnych	pracownicy	0	0	0	0
	podwykonawcy	0	0	0	0

Dzięki działaniom podjętym w obszarze bhp liczba dni niezdolności do pracy spowodowanej wypadkami przy pracy, w 2017 r. zmniejszyła się ponad czterokrotnie w porównaniu do 2016 r. W NEWAG prowadzona jest identyfikacja czynników mogących potencjalnie powodować choroby zawodowe pracowników oraz badania środowiska pracy. Badania wykonywane są przez akredytowane laboratoria. W przypadku zidentyfikowania czynników szkodliwych na stanowiskach pracy realizowane są działania zapobiegawcze polegające na wdrożeniu odpowiednich rozwiązań organizacyjnych, technicznych oraz poprzez dobór właściwych środków ochrony indywidualnej.

		2018 r.		2017 r.	
		M	K	M	K
Liczba dni niezdolności do pracy spowodowanej wypadkami	liczba dni	342	0	277	0
	na liczbę zatrudnionych	0,23	0	0,18	0
Liczba stwierdzonych chorób zawodowych		1	0	3	0
Liczba osób pracujących w warunkach przekroczenia NDS lub NDN		161	4	147	6

Audyty bhp

W celu poprawy standardów bezpieczeństwa od 2018 r. prowadzone są comiesięczne audyty bhp uwzględniające Zarządzanie Środowiskowe, zgodnie z Zintegrowanym Systemem Zarządzania. W 2018 r. przeprowadzono 863 audyty bhp w 73 drużynach. Podjęte działania korygujące pozwoliły na wyeliminowaniu niezgodności. Realizacja zaleceń wyniosła 87,0%.

Zdarzenia potencjalnie wypadkowe

Na podstawie rejestru zdarzeń potencjalnie wypadkowych podejmowane są działania ograniczające zagrożenia lub niebezpieczne zdarzenia. W 2018 r. zidentyfikowano 281 niezgodności, które zrealizowano w 89,5%.

Wskaźniki częstotliwości i ciężkości wypadków przy pracy

W związku ze spadkiem liczby wypadków w 2018 r. zmniejszyły się również wskaźniki częstotliwości i ciężkości wypadków przy pracy.

Projekty na rzecz poprawy bezpieczeństwa

Wprowadzone w NEWAG programy, procedury i działania skutkowały zmniejszeniem liczby wypadków przy pracy w 2018 roku.

Podwykonawcy

Jednym z priorytetów NEWAG jest bezpieczeństwo pracowników firm zewnętrznych realizujących prace na terenie Spółki (podwykonawcy/dostawcy).

Działania podjęte w celu poprawy bezpieczeństwa pracowników firm zewnętrznych i gości w **2018 roku:**

- Weryfikacja instrukcji dla firm zewnętrznych w zakresie bhp, ppoż. i ochrony środowiska (wersja polska, angielska).
- Podpisanie zobowiązania podwykonawcy do przestrzegania zasad bhp, ppoż. i ochrony środowiska.
- Szkolenie osób przebywających na terenie Spółki – 4 moduły (stali podwykonawcy, dostawcy i serwis, osoby odwiedzające NEWAG na obszarze produkcyjnym, wycieczki (studenci, uczniowie).
- Opracowanie i wdrożenie Regulaminu wycieczek.
- Bieżąca kontrola pracowników podwykonawcy/dostawy.
- Rejestr niezgodności stwierdzonych w trakcie kontroli (intranet).
- Kwartalny raport do Zarządu Spółki.
- Wdrożenie audytu BHP i środowiskowego podwykonawców na terenie Spółki.

- Opracowanie instrukcji dla firm zewnętrznych w zakresie bhp, ppoż. i ochrony środowiska w języku ukraińskim.

W 2018 r. przeszkoliliśmy 773 osoby z 131 firm zewnętrznych. Od 2016 r. przeszkolono 2337 osób z 350 firm. W celu ochrony środowiska wszystkie rejestry i zapisy prowadzone są w wersji elektronicznej.

	2018 r.		2017 r.	
	Ilość	Realizacja	Ilość	Realizacja
Liczba przeszkolonych pracowników podwykonawcy/dostawcy	733	100%	867	100%
Liczba kontroli podwykonawców/dostawców	60	100%	26	100%

Projekty zaplanowane i wdrożone w 2018 roku

Jednym z celów NEWAG jest osiągnąć standardy bhp na najwyższym poziomie, aby ten cel zrealizować co roku podejmujemy nowe inicjatywy i projekty oraz prowadzimy kampanie promującą bezpieczeństwo.

Nazwa	Opis	Realizacja
Konkurs BHP brygad	Czteroetapowy konkurs dla pracowników Wydziałów produkcyjnych w celu podnoszenie wiedzy i świadomości związanej z bezpieczeństwem pracy. Konkurs odbywa się co kwartał. Laureaci otrzymują dyplomy i nagrody przyznane przez Prezesa Spółki.	100%
Konkurs wiedzy BHP	Wdrożenie Konkursu dla pracowników Wydziałów produkcyjnych w formie pisemnej (test) i ustnej w dziedzinie bhp. Laureaci I, II i III miejsca otrzymują nagrody przyznane przez Prezesa Spółki. Konkurs odbywa się co kwartał.	100%
Tablica interaktywna BHP	Rejestr dni bezwypadkowych – zapobieganie wypadkom poprzez motywowanie i promowanie bezpiecznych zachowań	100%
Tablica BHP	Znajdujące się na Wydziałach produkcyjnych tablice umożliwiają pracownikom dostęp do bieżących informacji w zakresie bhp, ppoż. ochrony środowiska.	100%
Rejestr Zdarzeń Potencjalnie Wypadkowych	Rejestrowanie zauważonych zdarzeń potencjalnie wypadkowych lub zagrożeń i podjętych działań likwidujących lub ograniczających zdarzenie lub zagrożenie.	100%
Rejestry elektroniczne	Udostępnienie na serwerze zakładowym rejestrów: Rejestr Zdarzeń Potencjalnie Wypadkowych Rejestr audytów BHP Rejestr brygad/drużyn Rejestr kontroli podwykonawców/dostawców Zakres wykonywanych prac na Wydziałach.	100%
Audyt BHP	Kontynuacja comiesięcznych audytów BHP zgodnie z Zintegrowanym Systemem Zarządzania.	100%
Audyt BHP podwykonawców	Wdrożenie audytu BHP wśród podwykonawców realizujących prace na terenie NEWAG. Sporządzanie Raportu z audytu BHP.	100%
Edukacja	Szkolenia wewnętrzne pracowników: Działania profilaktyczne - zapobieganie wypadkom przy pracy Gospodarka odpadami. Zasady bezpiecznego poruszania się po terenie Spółki. Zasady bezpiecznego korzystania z telefonów komórkowych	100%
Portal BHP	Dostęp do bazy danych i aktualnych wymagań w dziedzinie bhp	100%
Tydzień z BHP	Całotygodniowe szkolenia pracowników w zakresie: Poniedziałek - udzielania pierwszej pomocy (ratownik medyczny)	100%

	Wtorek - zapobiegania schorzeniom układu szkieletowo-kostnego (fizjoterapeuta) Środa - postępowania w razie pożaru i zasady ewakuacji (inspektora ppoż.) Czwartek - dobór i stosowanie środków ochrony indywidualnej, Piątek - zapobiegania cyber zagrożeniom.	
--	---	--

W NEWAG powołany jest Społeczny Inspektor Pracy oraz Inspektorzy Oddziałowi. Co kwartał odbywa się posiedzenie Komisji BHP z udziałem Społecznego Inspektora Pracy i przedstawicieli trzech działających związków zawodowych.

4.5 Rozwój i edukacja

CEL: Tworzymy i rozwijamy zespół zaangażowanych pracowników

Zarządzanie rozwojem zasobów ludzkich w Spółce ma na celu doskonalenie kompetencji, poszerzanie wiedzy oraz umiejętności praktycznych pracowników. Budowanie organizacji uczącej się i dzielenie się zdobytą wiedzą są nadrzędnymi wartościami firmy, przynoszącymi wymierne rezultaty w postaci umocnienia pozycji oraz zwiększenia konkurencyjności NEWAG na rynku.

System zarządzania rozwojem pracowników oparty jest na realizacji zaplanowanej polityki szkoleniowej, jak również jest odpowiedzią na bieżące potrzeby rozwojowe, zgłaszane przez menedżerów poszczególnych jednostek organizacyjnych.

Założenia polityki szkoleniowej NEWAG skupione są na rozpoznaniu potrzeb szkoleniowych pracowników oraz doskonaleniu kompetencji, mających wpływ na realizację strategii i celów organizacji. Zapewnienie pracownikom, pełniącym kluczowe funkcje, właściwego przygotowania do realizacji nowych zadań i projektów jest kluczowe dla permanentnego rozwoju firmy.

Równie istotne jest zapewnienie pracownikom odpowiedniego przeszkolenia i aktualizacji wiedzy, wymaganych ze względu na stosowanie nowych technologii, jak również stworzenie możliwości skutecznego przekazywania wiedzy w organizacji w ramach licznych szkoleń wewnętrznych.

Potrzeby rozwojowe określane są na podstawie zidentyfikowanej luki między obecnymi a wymaganymi kompetencjami pracowników, jak również informacji od menadżerów oraz indywidualnych sugestii pracowników, wyrażanych w ramach corocznej oceny okresowej pracy.

Wskaźnik	2018	2017
Liczba przeszkolonych pracowników	2.897	2.277

4.6 Zarządzanie różnorodnością

W NEWAG obowiązuje Regulamin Pracy, Regulamin Wynagradzania i Regulamin Zakładowego Funduszu Świadczeń Socjalnych. Postanowienia wspomnianych Regulaminów, stosuje się do wszystkich pracowników bez względu na rodzaj wykonywanej pracy, zajmowane stanowisko i rodzaj umowy. Pracodawca w szczególności podkreśla swój obowiązek przeciwdziałania dyskryminacji w zatrudnieniu, w tym dyskryminacji ze względu na płeć, wiek, niepełnosprawność, rasę, religię, narodowość, przekonania polityczne, przynależność związkową, pochodzenie etniczne, wyznanie, orientację seksualną, a także ze względu na zatrudnienie na czas określony lub nieokreślony albo w pełnym, lub w niepełnym wymiarze czasu pracy.

Spółka prowadzi politykę równości nie tylko w stosunku do swoich pracowników, ale także w stosunku do kandydatów do pracy. Proces rekrutacyjny jest transparentny i oparty na jasno określonych kryteriach rekrutacyjnych, a wybór kandydata do pracy następuje na podstawie oceny stopnia dopasowania kompetencji posiadanych przez kandydata do profilu stanowiska pracy. Przyjęta przez Spółkę polityka zatrudnienia sprzyja zatrudnianiu osób z orzeczoną stopniem niepełnosprawności.

Stan zatrudnienia w NEWAG jest zróżnicowany pod kątem płci i wieku pracowników. Procentowy udział kobiet w strukturze zatrudnienia systematycznie wzrasta. Plany sukcesji dla kluczowych stanowisk w firmie w znaczącym stopniu oparte są na wyborze kobiet jako sukcesorów, co pozwala na predykcję, iż odsetek kobiet w kadrze zarządzającej będzie wzrastał w kolejnych latach.

Wskaźnik	2018	2017
Zatrudnienie	1482	1508
Liczba kobiet	178	175
Udział kobiet w zatrudnieniu	12,0%	11,6%

Wskaźnik	2018	2017
Udział kobiet w kadrze zarządzającej	11,5%	19,4%

Spółka prowadzi również politykę aktywizacji byłych pracowników w wieku emerytalnym, zorganizowanych w Klubie Rencistów i Emerytów przy NEWAG S.A., poprzez finansowanie wynajmu sali na cotygodniowe spotkania członków Klubu, paczek świątecznych i spotkań okolicznościowych oraz dofinansowywanie imprez kulturalno-rekreacyjnych. Ponadto Spółka organizuje spotkania na terenie zakładu, umożliwiając byłym pracownikom utrzymywanie wzajemnych kontaktów oraz powrót, do stanowisk pracy sprzed lat, niekiedy całkiem już odmienionych.

4.7 Prawa człowieka

W ocenie Zarządu, Spółka przestrzega praw człowieka. W zakresie łańcucha dostaw kwestia praw człowieka została omówiona w punkcie 2.1.10.

4.8 Praca dzieci i praca przymusowa

Spółka nie zatrudni dzieci ani nie czerpie korzyści z pracy przymusowej. W zakresie łańcucha dostaw kwestia ta została omówiona w punkcie 2.1.10.

4.9 Społeczności lokalne i zaangażowanie społeczne

4.9.1 Programy stypendialne i praktyki uczniowskie - współpraca z jednostkami edukacyjnymi na wszelkich poziomach, tj. szkoły zawodowe, technika i licea, uczelnie wyższe

Dążąc do rozwoju umiejętności praktycznych na lokalnym rynku pracy Spółka mocno angażuje się w organizację staży i praktyk dla uczniów oraz studentów placówek edukacyjnych, na poziomie szkół średnich technicznych oraz wyższych. Spółka współpracuje zwłaszcza ze szkołami i uczelniami z Nowego Sącza i okolic, Krakowa oraz obszaru Górnego Śląska. W 2018 r. liczba praktykantów i stażystów zapoznających się ze specyfiką wybranego zawodu w NEWAG kształtowała się na podobnym poziomie jak w 2017 r.

Wskaźnik	2018	2017
Ilość praktyk i staży	119	128

Spółka wspiera działalność lokalnego stowarzyszenia Sąddecki Elektryk przy Technikum Elektrycznym w Nowym Sączu, fundując co roku nagrody w pikniku naukowym organizowanym dla uzdolnionych uczniów, a pracownicy inżynieryjno-techniczni Spółki zasiadają w jury konkursowym.

NEWAG aktywnie współpracuje z Politechniką Krakowską, co znajduje swoje odzwierciedlenie we wspólnym projekcie nowo utworzonej specjalności, jaką jest Inżynieria Pojazdów Szynowych prowadzona przez Instytut Pojazdów Szynowych na Wydziale Mechanicznym Politechniki Krakowskiej. Specjalność ta łączy w sobie teorię i praktykę zgodnie z oczekiwaniami przyszłych pracodawców. W ramach przedmiotów specjalnościowych student zdobywa wiedzę, umiejętności oraz doświadczenie praktyczne z zakresu budowy, projektowania, technologii, certyfikacji i eksploatacji pojazdów szynowych, które umożliwią mu łatwe podjęcie pracy w przedsiębiorstwach związanych z transportem szynowym, jak również w innych dziedzinach gospodarki. Nowa specjalność jest odpowiedzią na dynamiczny rozwój rynku pojazdów szynowych, a co za tym idzie wzrostu zapotrzebowania na wykwalifikowaną kadrę inżynierską w tej branży. W komisji rekrutacyjnej na wspomniany kierunek studiów zasiadają przedstawiciele Spółki, a dodatkowo studenci mają okazję uczestniczyć w zajęciach praktycznych, prowadzonych przez wysoko kwalifikowanych specjalistów zatrudnionych w NEWAG.

W 2018 r. w ramach wycieczek NEWAG odwiedziło około 500 uczniów oraz studentów wraz z opiekunami. Wizyty w siedzibie firmy są odpowiedzią na zainteresowanie okolicznych przedszkoli, szkół i uczelni wyższych. Podczas wycieczek przedstawiany jest proces produkcji pojazdów szynowych, a dzieci i młodzież są zapoznawani z charakterem pracy w NEWAG, oraz możliwościami, które ona daje. Dla uczniów szkół średnich oraz studentów organizowane są dodatkowo prezentacje dotyczące kompetencji oczekiwanych na rynku pracy oraz przekazywane są informacje, w jaki sposób można takie kompetencje budować oraz jak prezentować się podczas rozmowy kwalifikacyjnej.

W 2018 roku NEWAG we współpracy z lokalnymi szkołami średnimi oraz Wojewódzkim Urzędem Pracy w Krakowie zorganizował spotkanie dla nauczycieli przedmiotów zawodowych, którego celem było budowanie wiedzy dotyczącej charakteru pracy na stanowiskach produkcyjnych w Spółce. Nauczyciele mieli możliwość zobaczenia w praktyce, jak wygląda praca spawacza, operatora urządzeń sterowanych numerycznie czy też elektromechanika testującego i uruchamiającego układy elektryczne na pojazdach szynowych. Zdobytą wiedzę będą wykorzystywać, budując w uczniach kompetencje techniczne, konieczne do wykonywania pracy na wspomnianych stanowiskach.

Kolejnym projektem edukacyjnym, realizowanym w 2018 roku ze współpracy z Państwową Wyższą Szkołą Zawodową w Nowym Sączu był program studenckich wizyt studyjnych, mający na celu podniesienie poziomu kompetencji studentów kierunków ekonomicznych w zakresie zarządzania projektami.

Studenci w niewielkich grupach, pod opieką dedykowanego dla grupy Kierownika Projektu z ramienia NEWAG, aktywnie uczestniczyli w pracach Działu Projektów, obserwując realizację zadań według wdrożonej w Spółce metodologii zarządzania projektami oraz ucząc się, jakie kompetencje są konieczne, aby w przyszłości wykonywać pracę kierownika projektu. Planowane są kolejne edycje programu.

4.9.2 Sponsoring i działalność charytatywna

Spółka realizuje społeczny wymiar działalności także poprzez zaangażowanie w akcje charytatywne, pomoc potrzebującym, promocję wydarzeń sportowych oraz wsparcie w wymiarze edukacyjnym. Ponadto promuje pozytywne postawy i zachowania.

Szczególnie wspierane są akcje mające na celu pomoc dzieciom i młodzieży. Dofinansowanie uzyskują także wydarzenia propagujące zdrowy tryb życia i aktywność fizyczną, szczególnie zlokalizowane czy odnoszące się do lokalnej społeczności. Spółka nie przyjęła polityki zaangażowania społecznego i sponsoringowego, a można jedynie zaobserwować tendencję udziału w poszczególnych wydarzeniach, o udziale, w których każdorazowo decyduje Zarząd Spółki.

- Nagroda Ziarno Gorczycy 2017 – Plebiscyt, podczas którego przyznawane są statuetki Ziarnka Gorczycy za działalność charytatywną, wsparcie i empatię dla innych osób, a także pomoc dla inicjatyw społecznych.
- Parafia Rzymско – Katolicka NSPJ w Nowym Sączu - firma NEWAG wspomogła organizację ferii zimowych dla dzieci w Zakopanem.
- Fundacja Wspólna Nadzieja – darowizna na rzecz podopiecznej fundacji, która walczy o zdrowie i życie.
- Stowarzyszenie Nowosądecka Wspólnota – darowizna na rzecz budowy pomnika Marszałka Józefa Piłsudskiego przy Alei Wolności w Nowym Sączu.
- Specjalny Ośrodek Wychowawczy im. Św. Rodziny w Nowym Sączu - dofinansowanie wyjazdu integracyjno-rekreacyjnego dla podopiecznych ośrodka, z okazji Dnia Dziecka.
- Stowarzyszenie Miłośników Zespołu Regionalnego Sądeczoki – dofinansowanie wyjazdu zespołu Sądeczoki na Festiwal Folklorystyczny w Grecji.
- Towarzystwo Przyjaciół Chorych Sądeckie Hospicjum – darowizna na rzecz organizacji „Tygodnia Rodzicielstwa Zastępczego”.
- Sądeckie Towarzystwo Tenisowe – zakup nagród dla uczestników turnieju tenisowego.
- Parafia Rzymско – Katolicka NSPJ w Nowym Sączu - dofinansowanie wakacyjnego obozu wypoczynkowego „Gargamel” dla dzieci.
- Fundacja NEWAG – darowizna na rzecz realizacji celów statutowych organizacji.
- Stowarzyszenie Sądecki Elektryk - darowizna na rzecz realizacji celów statutowych organizacji.
- Parafia Rzymско – Katolicka NSPJ w Nowym Sączu - dofinansowanie spotkania Mikołajkowego dla dzieci.
- Upominki Świąteczne – Grupa pracowników NEWAG zdecydowała się przygotować paczki świąteczne dla dzieci będących pod opieką Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej. Akcja była koordynowana przez firmę Mariposa Med Spa. Grupa kilkudziesięciu dzieci otrzymała paczki przygotowane przez pracowników NEWAG.
- Klub LOK „Snajper” – zakup słodyczy dla podopiecznych – uczestników zawodów strzeleckich.
- Zgromadzenie Sióstr Niepokalanego Poczęcia NMP w Nowym Sączu - darowizna na rzecz projektu „Dama z patelnią” - remont i budowa nowej pracowni gastronomicznej przy Zespole Szkół Sióstr Niepokalanek w Nowym Sączu.

Kwota darowizn wyniosła – 114 844 zł.

Zrealizowane projekty sponsoringowe:

- Stowarzyszenie Klub Sportowy Narciarnia – dofinansowanie działalności klubu.
- Caritas Diecezji Tarnowskiej – wsparcie podopiecznej organizacji, dla której organizowany był bieg charytatywny „III Bieg Św. Wawrzyńca – Biegnij z Nowagiem”.
- Spektakl świąteczny pod patronatem Gazety Krakowskiej, organizowany w Miejskim Ośrodku Kultury w Nowym Sączu.
- FHU Omega – sponsoring Regat Żeglarskich organizowanych na Jeziorze Rożnowskim.

Kwota sponsoringu wyniosła 28 223 zł.

Imię i nazwisko	Stanowisko	Podpis
Zbigniew Konieczek	Prezes Zarządu	_____
Bogdan Borek	Wiceprezes Zarządu	_____
Józef Michalik	Wiceprezes Zarządu	_____